

onafhankelijk studentenblad

veto

jaargang 47 nummer 3
2 november 2020
tweewekelijks blad
erkenningsnummer p706128
afgiftekantoor Leuven

PB-PP | B-02817
BELGIE(N) - BELGIQUE

'Hij vroeg me om naaktportretten'

#MeToo in het
kunstonderwijs

ANALYSE

Koloniale relict
aan de universiteit

ANALYSE

Hoe gaat het met
de eerstejaars?

DOSSIER

Chinese invloed
aan de KU Leuven

Hervormd academiejaar al een feit bij Pedagogie	6	ONDERWIJS
Hoe gaat het met de eerstejaarsstudenten?	10	SOCIAAL
Opleidingen Nederlands buiten ons taalgebied	12	INTERNATIONAAL
Interview met de uitbater van nachtwinkel Sherpa	18	STUDENT
Grensoverschrijdend gedrag in het kunstonderwijs	22	CULTUUR
Leuvense Eye-obot tegen ongeneesbare blindheid	29	ONDERZOEK
Chinese spionnen aan de KU Leuven?	32	DOSSIER
De excentrieke Brusselse onderzoeksrechter Anne Gruwez	34	NAVRAAG

redactie

Daan Delespaul
hoofdredacteur
daan@veto.be

Jan Costers
redactiesecretaris
jan@veto.be

Tijs Keukeleire
redacteur onderwijs
tijs@veto.be

Emma Desmet
redacteur sociaal
emma@veto.be

Emiel Roothoof
redacteur internationaal
emi@veto.be

Thomas Maes
redacteur student
thomas@veto.be

Joanna Wils
redacteur cultuur
joanna@veto.be

Sjerenó Cörvers
redacteur onderzoek
sjeren@veto.be

Arne Van Laudem
eindredacteur
arne@veto.be

Cath Hermans
redacteur beeld
cath@veto.be

Lisa Thieren
redacteur beeld
lisa@veto.be

Benno Debals
verantwoordelijke KU Leuven
benno@veto.be

Elien D'hoore
verantwoordelijke groepsgevoel
elien@veto.be

Marie Coppens
verantwoordelijke evenementen
marie@veto.be

colofon

Eindredactie Sjerenó 'santa claus' Cörvers, Mathilde 'ik dacht eerst een vaccin, maar ja dat is er nog niet' Dams, Joanna 'een hond die paddenstoelen eet' Wils, Thomas 'Karma La' Maes, Marie 'Willem Frederik Hermans' Coppens, Laura 'The Grinch' Laman, Desirée 'de redacteur onderzoek' Zwaga, Arne Van Laudem, Abel Romkes, Emma 'Ria' Desmet, Daan 'Elio Di Rupo' Delespaul, Simen Verberckmoes, Lisa De Witte, Tijs 'een goeie Rus (een roman he)' Keukeleire, Emiel 'de verdovende sluier van eenzaamheid' Roothoof **Vormgeving** Jan 'een nieuw konijn' Costers **Cover** Miette, Liza Vandenbempt, Jan Costers **Schrijvers** Elien Stouten, Wolf France, Emiel Roothoof, Daan Delespaul, Tijs Keukeleire, Marie Coppens, Emma Desmet, Elise Nizette, Lore Meesters, Bart 'Een kapper met een indoor zwembad' Demeulemeester, Clara Maes, Lara 'Karma La voor de maand erop' Lismont, Thomas Maes, Axelle Kongolo, Lore Meesters, Jeremy Van Weyenbergh, Joanna Wils, Sjerenó Cörvers, Helma Dabekaussen, Ana Van Liedekerke **Illustratoren** Charlotte Peys, Charlotte 'een dummy gemaakt uit de truiencollectie van Marc Van Ranst' Van Gucht, Justine 'eender welke koe' Lambrechts, Cath 'De KU-leugenpers' Hermans, Anne-Leen 'Boris' Declercq, Tijs Keukeleire, Helma Dabekaussen **Fotografen** Liza Vandenbempt, Miette, Lara Lismont, Thomas Maes, Iris Benoot, Jonas Smits, Marie Vandaele, Julie De Caluwe, Tijs Keukeleire, Anthe Lainé, Darren Halstead, Stefanie Gantois, Lore Meesters, Jorge Arevalo **KU Leugen** Benno 'De beste beeldredacteur van de hele wereld!' Debals, Cath Hermans, Karel Naulaers, Alon 'Danny Devito' Nudler

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO. Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze online redactievergadering op donderdag om 20u, bezoek onze Facebookgroep of stuur een berichtje naar veto@veto.be en beantwoord de vraag 'Wie wil jij als knuffelbuddy voor de komende maand?'

EDITORIAAL

Aandacht is niet genoeg

'Iedereen was op de hoogte, maar er is nooit echt iets aan gedaan.' Zo luidt een van de getuigenissen over grensoverschrijdend gedrag in het kunstonderwijs.

En die vormt geen uitzondering. In de meeste verhalen spelen machtsverhoudingen en angst een grote rol, maar er loopt nog een andere rode draad doorheen: algemene bekendheid.

Bijna een derde van de respondenten uit een enquête van *Veto* kwam zelf al in contact met grensoverschrijdend gedrag en maar liefst de helft is op de hoogte van grensoverschrijdend gedrag bij vrienden. Sommige studenten schrijven zelfs dat er leerkrachten op de hoogte zijn, maar dat er amper actie wordt ondernomen.

Sinds 2018 is er in België verhoogde aandacht voor grensoverschrijdend gedrag, met name in de cultuursector. Slachtoffers werden gehoord, daders zijn door het slijk gehaald, maar het blijft de vraag of de situatie op het veld verbeterd is. Een

beweging steunen is gemakkelijk, consequent in eigen leven naar de principes handelen moeilijker. *#MeToo* heeft veel ogen geopend die op cruciale momenten opnieuw gesloten worden.

#MeToo heeft veel ogen geopend die op cruciale momenten opnieuw gesloten worden

Hoewel velen het eens zijn dat grensoverschrijdend gedrag een probleem is, blijven structurele maatschappelijke oplossingen uit. Heel wat scholen hebben wel aandacht voor het probleem, maar als puntje bij paaltje komt, hebben veel studenten het gevoel dat ze er alleen voor staan. Geen enkele respondent gaf aan terecht te kunnen bij het gratis nummer 1712. 10% van de respondenten had het gevoel nergens hun verhaal kwijt te kunnen.

Het is een systematisch fenomeen dat exemplarisch is voor maatschappelijke nalatigheid in sommige kwesties: een gedeeld waardeoordeel leidt niet altijd tot een consequent optreden. Dat is spijtig: iets in kaart brengen is de eerste stap, maar een nutteloze stap als het daarbij blijft. Het is onze gedeelde verantwoordelijkheid om omgevingen te creëren waarin het probleem zich niet meer stelt.

Verbetering komt er pas als op essentiële momenten niet weg wordt gekeken. De campagne *#kijknietweg* van 1712 is dan ook geen dag te vroeg gelanceerd.

Er is op cruciale momenten cruciale actie nodig, door instellingen maar ook door individuen. Aandacht voor grensoverschrijdend gedrag is niet genoeg.☹

Joanna Wils is redacteur cultuur. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

CARTOON VAN DE WEEK

door Anne-leen Declercq

Studentenraad wordt medebestuurder KU Leuven

De voorzitter van de Studentenraad heeft sinds 27 oktober een vast zitje in het Gemeenschappelijk Bureau. Van vakbond naar bestuurder: dat heeft heel wat voordelen, maar toch ook nadelen.

door [Tijs Keukeleire](#) en [Wolf France](#)

Klaas Collin, huidig voorzitter van de Studentenraad, is de allereerste die het nieuwe vaste zitje mag bekleden in het Gemeenschappelijk Bureau. Dat orgaan, kortweg 'GeBu', is de vergadering van vicerectoren en maakt de facto het leeuwendeel van de beslissingen aan de universiteit.

Het studentenzitje is het sluitstuk van de evolutie van massabetogingen in de jaren 70 tot beschaafd medebestuur nu. Is de tijd van vliegende kasseien en gebroken rectoraatsruiten dan helemaal voorbij?

'Meebesturen wil niet zeggen dat de studenten nooit meer het rectoraat zullen bezetten', vindt Collin. 'De keuze tussen samenwerken en de confrontatie opzoeken, zal steeds een strategische afweging blijven.'

Een werk van lange adem

Studenten verstonden niet altijd hetzelfde onder studenteninspraak. Waar ze na 1968 vooral in confrontatie gingen met de universiteit, sturen ze nu meer aan op samenwerken. Volgens ererector André Oosterlinck (rector tussen 1995-2005) zijn zowel studentenvertegenwoordigers als rectoren kinderen van hun tijd.

'Er is altijd overleg geweest tussen de studentenvertegenwoordigers en de rectoren'

[André Oosterlinck, ererector KU Leuven](#)

'Er is altijd overleg geweest tussen de studentenvertegenwoordigers en de rectoren', vertelt hij. Een samenvoeging van alle studentenraden in 2005 opende echter nieuwe deuren – voorheen was de studentenstem te versnipperd.

Studenten wilden sindsdien verregaand medebestuur en maakten dat ook duidelijk bij de rectorverkiezingen van 2005. De kandidaat die het verste wilde gaan, Marc Vervenne, werd vervolgens verkozen met hulp van de studentenstem. Daarop kregen de studenten voor het eerst een waarnemend zitje in het Gemeenschappelijk Bureau.

'De studenten zijn op de vergaderingen vaak het best voorbereid'

[André Oosterlinck, ererector KU Leuven](#)

Ze waren nog steeds niet bij alle punten welkom – laat staan op een beleidsconclaf. Op zo'n marathonvergaderingen vallen veel belangrijke beslissingen in één keer die het beleid voor lange tijd kunnen kleuren.

Interne kritiek

In 2005 reageerden volgens Oosterlinck enkele oud-studentenvertegenwoordigers ongerust op het waarnemende GeBu-zitje. Ze vreesden dat studenten minder mogelijkheden zouden hebben om actie te voeren tegen het universiteitsbestuur. Want als je mee beleid maakt, ben je er medeverantwoordelijk voor. Elke kritiek achteraf klinkt bijgevolg slapper.

Sommigen vonden het einde van de militante studenteninspraak inderdaad spijtig, erkent Jeroen Vandromme, voorzitter van LOKO in 2004-2005. Er liepen op dat moment zelfs nog mensen rond die een rectoraatsbezetting hadden meegedaan. 'Zij gaven ook wel toe dat dat misschien 'leuk' en 'spannend' was, maar dat ze uiteindelijk niet veel hadden binnengehaald.'

'Nu hangt het niet meer af van de willekeur van de zittende rector'

[Klaas Collin, voorzitter Studentenraad KU Leuven](#)

Zoveel mogelijk punten binnenhalen

Klaas Collin laat er geen twijfel over bestaan dat hij een voorstander is van meebesturen: 'Ook al bezet je 35 keer het rectoraat, als er consensus is in de universiteit over een thema, is er weinig dat je kan doen.'

Hij haalt het voorbeeld aan van de invoering van de mijlpaal: de studenten wisten dat die er hoe dan ook ging komen. 'Dan kan je kiezen om principieel te zijn en jezelf aan de kant te laten zetten, of je gaat mee aan de slag om toch zoveel mogelijk punten binnen te halen.'

'Dat studentenvertegenwoordigers sinds 2005 minder te zeggen zouden hebben, is niet correct', vindt Klaas Collin. Hij geeft aan dat, hoewel het niet altijd optimaal gebeurt, er zeker naar hen geluisterd wordt. 'De studenten zijn op de vergaderingen vaak het best voorbereid en hebben de meeste dossierkennis', durft ererector Oosterlinck te zeggen.

De factor Sels

In de aanloop naar de rectorverkiezingen van 2017 lag de situatie anders. 'Rik Torfs zette liever het beleid van zijn voorgangers voort. Luc Sels daarentegen was een grote voorstander van besturen met de studenten', zegt ererector Oosterlinck hierover. Dat verschil speelde een belangrijke rol bij die verkiezingen.

Toen Sels de verkiezingen won, besliste hij meteen om de studenten steevast voor alle vergaderingen – ook het conclaf – uit te nodigen. Om het officieel te maken, was een wijziging van het or-

ganiek reglement nodig, wat wel een aantal jaren duurt. Dat de student nu pas aangesteld is, heeft dus niet per se iets met de rectorverkiezingen in mei te maken.

'De leden van de studentenraad hebben het wel door als een voorzitter sololim probeert te spelen'

[Jeroen Vandromme, voorzitter LOKO 2004-2005](#)

Collin is tevreden: 'Nu hangt het niet meer af van de willekeur van de zittende rector of we bijvoorbeeld welkom zijn op een beleidsconclaf.' Ererector Oosterlinck vindt de volwassenwording van studentenvertegenwoordiging een natuurlijk fenomeen: 'Eerder dan het resultaat van specifieke rectoren of vertegenwoordigers, lijkt het me een logische evolutie.'

Toekomst studentenvertegenwoordiging

De studentenvertegenwoordiger zit als enige student in het GeBu, wat moeilijkheden kan opleveren. 'Het is een bestuursorgaan en de vicerectoren verwachten dat je mee bestuurt', vertelt Klaas. 'Maar je bent – als enige – ook tegelijk vertegenwoordiger.'

Een precair evenwicht dus. Bovendien moet er een goede doorstroom zijn van de GeBu-informatie naar de andere leden van de Studentenraad. De vorige jaren was dit vaker wel dan niet een pijnpunt. Collin verwijst naar een recente vernieuwing van de organisatiestructuur, maar drie jaren later zijn nog niet alle problemen van de baan.

'Eigenlijk blijft alleen de Inrichtende Overheid nog over'

[Klaas Collin, voorzitter Studentenraad KU Leuven](#)

Wat verhindert dat de voorzitter sololim speelt op de vergaderingen van het Gemeenschappelijk Bureau? Jeroen Vandromme zegt dat de leden van de Studentenraad het wel doorhebben als dat gebeurt. 'Er zijn in het verleden al vaak genoeg moties van wantrouwen ingediend.'

The sky is the limit

In vergelijking met andere universiteiten is de Leuvense casus uniek, stelt Collin, omdat de student tot op de hoogste niveaus meebestuurde. Het plafond van structurele inspraak lijkt nu wel bereikt, 'al blijft op zich nog de Inrichtende Overheid over'. Voer voor een nieuw debat?☺

©Cath Hermans

Onderwijs kort

door [Tijs Keukeleire](#)

'Code zwart' tot 15 november

De nieuwe maatregelen van het Overlegcomité op 30 oktober zorgen ervoor dat de 'code zwart' niet tot 11, maar tot 15 november duurt. In die periode kan geen enkele les doorgaan in het hoger onderwijs, behalve in de opleidingen Verpleegkunde, Vroedkunde, Geneeskunde, Tandheelkunde en Kinesitherapie (inclusief hun vervolgoedingen). Vanaf 16 november schakelt het hoger onderwijs weer naar code rood voor de rest van het semester. Vanaf 1 oktober kunnen eerstejaarslessen en evaluaties weer doorgaan.

De situatie verandert erg snel. Volg ons op Facebook of Twitter, of lees de laatste updates op [veto.be](#)

38,5 miljoen

De Vlaamse regering trekt 38,5 miljoen euro uit als compensatie voor het hoger onderwijs. Dat heeft ze op de ministerraad van 30 oktober beslist. Het geld is een steun voor de kosten die de universiteiten en hogescholen hebben gemaakt in de eerste coronacrisis.

De veertig miljoen stemt grotendeels overeen met hun eigen kosteninschattingen: de instellingen spraken over zo'n dertig miljoen voor de universiteiten en twaalf miljoen voor de hogescholen. Er is ook geld beschikbaar voor het Instituut voor Tropische Geneeskunde. Om het extra geld uit te keren was een decreetswijziging nodig in het Vlaams parlement.

Nooddecreet verlengd

Het Vlaams parlement heeft het nooddecreet voor het hoger onderwijs uit april verlengd. Daardoor kunnen studenten later afstuderen dan voorzien, als bijvoorbeeld belangrijke evaluaties of lessen niet hebben kunnen doorgaan – tot 1 oktober kan immers geen enkele evaluatie op de campus doorgaan.

Het nooddecreet laat ook toe dat universiteiten en hogescholen eenzijdig de vakfiches aanpassen, al moet dat na overleg met studenten gebeuren. In extreme gevallen zijn ze voortaan ook niet meer verplicht herexamens aanbieden. Het nooddecreet heeft ten slotte ook effecten voor geneeskundestudenten: universiteiten kunnen de criteria wijzigen voor de toelating tot bepaalde specialisaties.⊘

artikel > Zeven weken les, twee weken examens

Pedagogen hebben wel al hervormd academiejaar

Actieve werkvormen en vier examenperiodes per jaar: twee masterrichtingen Pedagogische Wetenschappen slagen waar de KU Leuven in 2018 is gefaald. Inspiratie voor de hele universiteit, klinkt het.

door [Elien Stouten](#) en [Tijs Keukeleire](#)

De masterrichtingen Onderwijs- en Vormingswetenschappen en Educatieve Studies zitten nu al voor het tweede jaar in een 'bloksysteem'. Zo'n systeem kapt het traditionele semester in twee blokken van telkens een drietal vakken. Daardoor blijft het aantal studiepunten per semester even groot.

Naast de gebruikelijke examenperiodes in januari en juni, zijn er ook examens in november en vlak voor en na de paasvakantie (zie figuur). Maar ook de lesweken zijn intensiever: meer voorbereiding en permanente evaluatie met papers en presentaties.

Geschied voor alle richtingen?

Een herindeling van het academiejaar komt niet uit het niets. Rector Luc Sels wilde een alternatieve planning doorduwen na zijn aanstelling in 2017, maar botste op hevige protest. Studenten vreesden voor hun tweede zit en, jawel, actievere werkvormen.

'Ik vrees ervoor of de eerstejaars de druk aankunnen'

[Mattias Theys](#), *masterstudent Onderwijs- en Vormingswetenschappen*

Heeft de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen een beter alternatief gevonden dan het plan-Sels? Pieter Verstraete, richtingsvoorzitter van de masteropleiding Onderwijs- en Vormingswetenschappen, ziet een aantal voordelen in het uitbreiden van het systeem naar de hele KU Leuven.

'Je moet dan wel meer werken doorheen het academiejaar, maar je plukt er ook de vruchten van'

[Joris Gevaert](#), *ex-voorzitter Studentenraad*

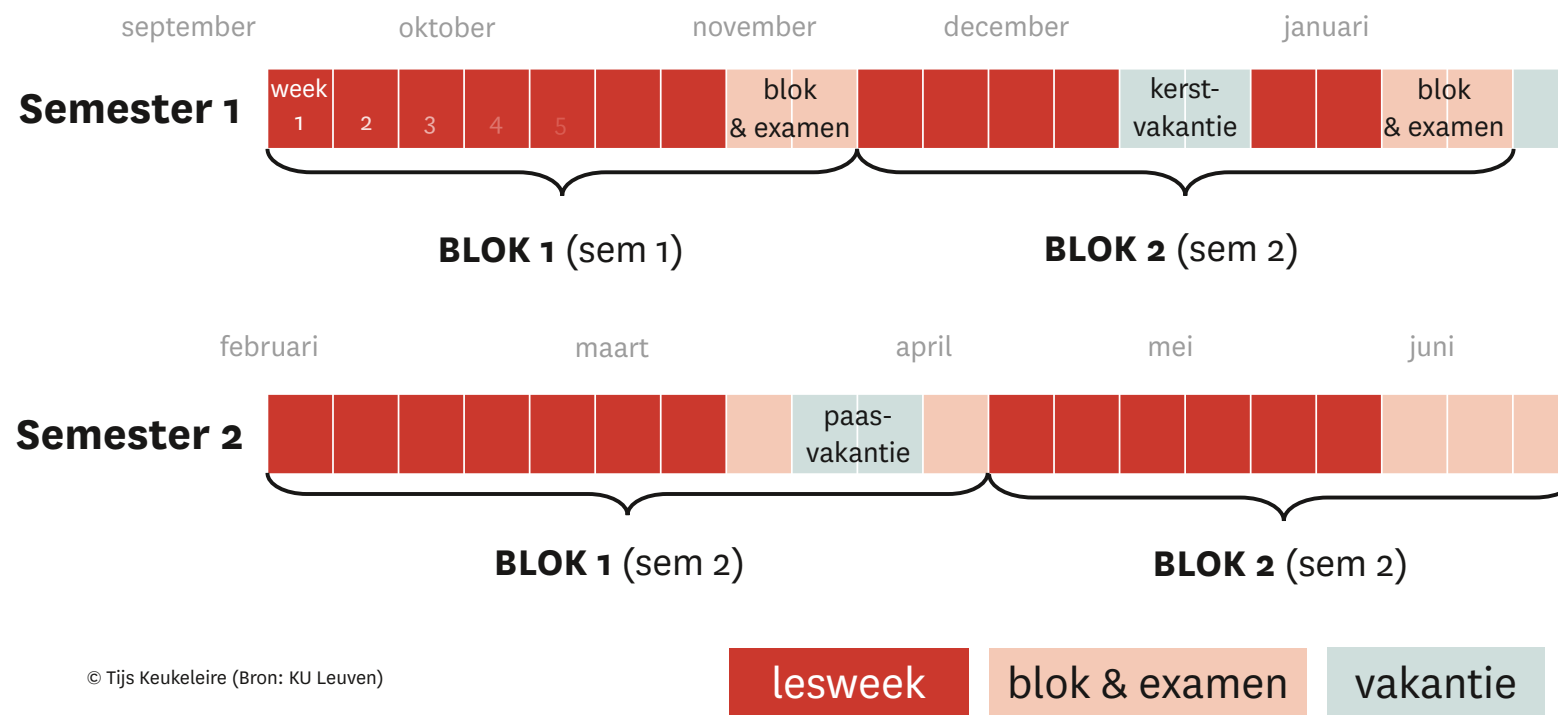
Maar studenten zijn terughoudender. Mattias Theys, masterstudent Onderwijs- en Vormingswetenschappen, vindt dat het systeem vooral moet afhangen van de inhoud van de richting. 'Je moet eerst nagaan voor welke opleidingen het bloksysteem zich leent, of het compatibel is voor iedere studierichting. Zoiets kan je niet centraal beslissen, dat moet per faculteit besproken worden.'

Eerstejaars

Een masterstudent is nog wat anders dan een eerstejaarsstudent: kunnen zij wel de druk van een bloksysteem aan? Theys vreest ervoor, want misschien wordt de overgang naar het hoger onderwijs daardoor nog groter.

Al krijgt de student er een nauwere samenwerking met het docententeam voor in de plaats, stelt Verstraete: 'Docenten kunnen kort op de bal spelen en voeling krijgen met het leerproces van hun studenten.' De bachelor Onderwijskunde aan campus Kulak in Kortrijk werkt ook met het systeem.

William Everaerts, eveneens student, sluit zich daarbij aan: 'Je moet dan wel meer werken doorheen het academiejaar, maar je plukt er ook de vruchten van.' Je bent intensiever en diepgaander bezig met de leerstof, zeggen Theys en Everaerts.

Herexamens

Het systeem kwam er mede als reactie op klachten van studenten zelf: nu is het gedaan met overlappende les- of examenmomenten van keuzevakken, aangezien ze nu samen in een blok worden geplaatst.

De herexamens vallen momenteel nog steeds in de zomervakantie

Vervelende vakken zijn nu ook definitief klaar na zes à zeven weken – tenzij je een herexamen hebt, natuurlijk. Die herexamens vallen momenteel nog steeds in de zomervakantie. Dat is niet ideaal, omdat leerstof uit het novemberexamen wel heel ver weg kan liggen tegen augustus.

Werkpunten

Toch zijn er nog kinderziektes, waarvoor de opleidingen vooral wijzen naar de universiteitsbrede richtlijnen. Zo is de uiterste inschrijvingsdatum aan de KU Leuven nu 7 oktober. Als een student dan pas instapt, dan hebben zowel studenten als docenten kostbare tijd verloren. Lessen inhalen is minder evident in een bloksysteem.

Daarnaast hebben docenten er nood aan te weten wie er in hun aula of, waarschijnlijker, achter het computerscherm mee volgen. Zo kunnen zij inschatten waar de studenten momenteel staan in hun leerproces en daarop inspelen. Professor Verstraete en diens collega Jan Elen spreken over 'het opstijgende vliegtuig': het is reeds opgestegen voor 7 oktober, waarna enkele studenten zich nog in de lucht trachten vast te klampen aan de wielen.

In Nederland is het onderwijsvorm

Ook de bekendmaking van de resultaten van de examenperiode in november moet eerder, vinden de studenten. Hetzelfde geldt voor de derde examenperiode in maart-april. Momenteel ontvangen studenten die resultaten pas maanden later, omdat de richting geen aparte deliberatiecommissie kan samenroepen buiten de gebruikelijke na de examens van januari en juni. Ook herexamens vroeger inplannen in het academiejaar ligt op tafel.

Momenteel heeft de KU Leuven het systeem enkel ingevoerd bij de bovengenoemde drie richtingen en het vak Sustainable Energy Production.

Al is een uitbreiding zeker welkom voor Theys, want nu is het systeem de vreemde eend in de bijt aan de KU Leuven: 'Dat schrikt af.'

Het buitenland

Het bloksysteem is misschien een buitenbeentje aan de KU Leuven, maar elders is het systeem beter ingeburgerd. Zo geeft de UHasselt de meeste van haar opleidingen in het bloksysteem en in Nederland is het zelfs de standaard onderwijsvorm.

Theys merkt op dat het bloksysteem aan andere onderwijsinstellingen meer is ingeburgerd. Daardoor is mentorschap en flexibele inplanning van herexamens er wel alomtegenwoordig. Daar wil zijn opleiding naar evolueren.⊘

Uitgebreid arsenaal aan koloniale relictten verspreid over de KU Leuven

Het debat rond koloniaal erfgoed flakkerde begin dit jaar op met de ophef rond standbeelden van oud-kolonialen. Maar de verzameling koloniaal erfgoed aan de KU Leuven gaat veel verder dan een beeld.

door Emma Desmet, Emiel Roothoof en Elien Stouten

Sinds de dood van George Floyd, en de Black Lives Matter-beweging die hieruit voortvloeide, is het vraagstuk rond dekolonisering pertinent aanwezig in het publieke debat. Ook de KU Leuven stelt zich steeds meer vragen bij haar koloniaal erfgoed.

Het erfgoed van het Leuven koloniaal verleden bevindt zich niet enkel in België. Zo worden onder meer archieven over Lovanium, de eerste Congolese universiteit opgericht door de KU Leuven, later omgedoopt tot de Université de Kinshasa, bewaard in Kinshasa zelf. 'Er is meer samenwerking met Congolese instanties vereist om een beeld te krijgen van ons koloniaal verleden', vertelt professor Geert Vanpaemel, directeur van de dienst Academisch en Historisch Patrimonium.

Het doel was een etnografisch museum op te richten met de verzamelde stukken uit Congo

De term koloniaal erfgoed dekt veel meer dan enkel borstbeelden van toenmalig Koning Leopold II. Het gaat van een etnografische collectie kunst- en gebruiksobjecten tot archiefstukken, schoolboeken, kaarten, publicaties over bouw-

© Miette

© Miette

kundig erfgoed en wetenschappelijke collecties. Veel archiefmateriaal ligt ook opgeborgen in KADOC - Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving - onder andere over missieordes die actief waren in Congo.

Afrikaanse kunst

Anne Verbrugge, beheerder van het Kunstpatrimonium van de KU Leuven, vertelt over de kunstcollectie Mayombe uit voormalig Belgisch-Congo: 'De Afrikacollectie is een etnografische collectie verzameld in de eerste helft van de twintigste eeuw.' De collectie werd verzameld op vraag van professor Edouard De Jonghe door voornamelijk pater Bittremieux, die verbleef als missionaris in de voormalige kolonie.

Het doel was een etnografisch museum op te richten met de verzamelde stukken in context van de Hogere Handelsschool, de voorloper van de faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen. De stukken zouden dienen als didactisch materiaal voor toekomstige kolonialen. 'Die collectie is verzameld in de context van onderwijs en onderzoek en valt dus voor ons onder de noemer van academisch erfgoed', vertelt Verbrugge.

In 2011 schonk verzamelaar en alumnus Karel Timmermans-Haems-Ons, die tijdens zijn reizen door Congo verschillende kunstobjecten aankocht, een collectie van een dertigtal stuk-

ken aan de KU Leuven. De verzameling bestaat uit maskers en beelden. De collectie Timmermans-Haems-Ons en een deel van de stukken uit de collectie 'Bittremieux' worden permanent tentoongesteld in de Jubileumzaal van de Universiteitshal; de rest zit opgeborgen in een magazijn.

Verborgen Belgisch-Congolese ster

Een subtieler relict, daterend uit de koloniale periode, is het Mariabeeld boven de ingang van de grote leeszaal in de universiteitsbibliotheek. Professor Koloniale Geschiedenis Idesbald Goddeeris vertelde tijdens een gesprek in juli dat dit beeld geschonken werd door het Belgisch mijnbedrijf Union Minière du Haut Katanga - het huidige Umicore - dat actief was in de voormalige kolonie en daar kostbare grondstoffen exploiteert.

Waarom zou zo'n bedrijf schenkingen doen aan de KU Leuven? 'Privébedrijven schenken zaken aan universiteiten om de band te versterken. Het onderzoek dat ze voeren kan hun immers ten goede komen', zegt Joris Snaet, vertegenwoordiger van de divisie Monumenten en Bouwkundig Onderhoud.

Er is ook een afbeelding van de Belgisch-Congolese vlag terug te vinden in de inkomhal van Pangaea, al ligt deze verborgen onder een mat. De residentie boven Pangaea, Home Vesalius, werd gebouwd met onder andere sponsoring door ko-

© Miette

lonialen en bedrijven actief in het voormalige Congo en diende toen als studentenresidentie voor de 'société coloniale', dat zijn kinderen van Belgische kolonialen en de eerste zwarte studenten die aan een universitaire opleiding begonnen.

Commissie moet soelaas bieden

De wereldwijde controverse over beelden van figuren die betrokken waren bij het Europees imperialisme trof ook de Leuvense universiteit. Onderwerp van de ophef was een borstbeeld van Leopold II in de Universiteitsbibliotheek. De KU Leuven nam daarom de beslissing het beeld te verwijderen.

De manier waarop al het erfgoed bij ons terecht kwam is niet in alle gevallen even transparant

De commissie Koloniaal Erfgoed en Koloniaal Verleden, opgericht naar aanleiding van de ophef rond het borstbeeld van Leopold II, moet nagaan hoe de KU Leuven kan omgaan met haar koloniaal verleden. Volgens vicerector Erfgoedbeleid Bart Raymaekers heeft de commissie twee opdrachten.

Ten eerste moet ze ophelderen wat er aan koloniaal erfgoed aanwezig is in de KU Leuven. Ten tweede moet er worden nagedacht over wat met dat erfgoed te doen en in welke mate historische contextualisering vereist is. De commissie wilt daarmee een debat over dekolonisering in ruimere kring op gang brengen, zo mogelijk in heel de universitaire gemeenschap en daarbuiten.

De manier waarop al het erfgoed bij ons terecht kwam is niet in alle gevallen even transparant. Soms gaat het om schenkingen, zoals de collectie van Timmermans-Haems-Ons, maar in evenveel gevallen is de weg naar de Leuvense universiteit helemaal niet duidelijk. De commissie probeert ook in deze kwestie klaarheid te scheppen. Ze hoopt tegen het einde van dit jaar haar eerste rapport klaar te hebben; daarin zal ze concrete adviezen geven aan de beleidsmakers van de KU Leuven.

De KU Leuven en Congo

De oprichting van Congo-Vrijstaat, het persoonlijke project van koning Leopold II, bracht een enorme wetenschappelijke interesse bij de Belgische universiteiten teweeg. Tot diep in de twintigste eeuw vlogen missionarissen heen en weer in naam van wetenschap én geloof. 'In het voetspoor van [de] apostelen wilde de elite [...] het licht van hun westerse wijsheid uitstralen over Congo', schrijft Ruben Mantels in zijn boek *Geleerd in de tropen: Leuven, Congo & de wetenschap, 1885-1960*.

In de jaren van Belgisch-Congo, nadat de Belgische staat het land uit de handen van de koning had genomen, waren er zowel op Leuvense als Congolese bodem allerlei initiatieven om het nationale koloniale beleid ook binnen de academische invloedssfeer te brengen. Zo komen vanaf de eeuwwisseling Koloniale Wetenschappen gaan studeren, als tandem bij Handelswetenschappen.

De universiteit, toen nog UCLouvain, richtte talrijke onderwijs- en onderzoeksinstituten op in Congo. Daarvan zijn de FOMULAC (tropische geneeskunde) en de CADULAC (landbouwwetenschappen) de voornaamste. Maar dat was niets tegenover wat er in 1954 stond te gebeuren: op het Leuvense rectoraat had men het moeilijke plan bedacht de eerste katholieke universiteit in Afrika op te richten.

Enkele jaren later werd Lovanium ingehuldigd, die niet alleen steun kreeg van de UCL en de Belgische staat, maar ook van Washington, en de families Ford en Rockefeller. Het zou uitgroeien tot een van de grootste en beste universiteiten in Afrika, met bekende alumni als Étienne Tshisekedi, driemaal premier van de Democratische Republiek Congo en tegenstander van president Joseph Kabila. In 1971 fuseerde Lovanium met twee Congolese universiteiten tot UNAZA, wat het einde betekende van de Leuvense invloed in Congo.

© Miette

Eerstejaars roeien met de riemen die ze hebben

Een jaar van je studententijd beleven in een wereldwijde pandemie is voor niemand ideaal. Een groep die in deze storm zeker niet uit het oog verloren mag worden, zijn de eerstejaarsstudenten.

door [Emma Desmet](#) en [Marie Coppens](#)

De onthaaldagen zijn voorbij, de lange wachtrij aan de Acco is verdwenen en ook de eerste frietjes zijn verorberd. Een zin die vorig jaar rond deze tijd ook geschreven zou kunnen zijn. Maar vandaag is niet vorig jaar. Met haar digitale lessen, stickers in de aula en ontsmettingsgel overall zit het academiejaar in een coronaproof jasje. Nieuw voor iedereen, het nieuwst voor de eerstejaars. Maartje, Hanne, Robbe, Mart, Marie en Tim zijn starters en vertellen hoe hun eerste maand verliep.

Ondanks het vernieuwde academiejaar wordt 'Generatie corona' niet vergeten. Zij startten in code geel aan de KU Leuven en volgden even les in code oranje. Momenteel blijft iedereen weg uit de aula's tot minstens 1 december. Daarna zou code oranje weer gelden voor de starters, terwijl ouderejaars waarschijnlijk hun semester afronden in een systeem van code rood.

'Thuis is er veel meer afleiding dan in een gesloten ruimte zoals een aula'

[Tim](#), eerstejaarsstudent *Lichamelijke Opvoeding*

'Ik ben blij dat we in code geel zijn begonnen, dat viel goed mee. Het sociale aspect is daardoor goed gelopen', vertelt Robbe, eerstejaarsstudent Taal- en Letterkunde Duits – Engels. 'Ik kan nog naar vier van mijn negen lessen op de campus, dat is fijn.' Tim, student Lichamelijke Opvoeding en Bewegingswetenschappen volgt nog twaalf uur per week sport op zijn campus. En ook Marie, student Logopedische en Audiologische Wetenschappen, fietst nog regelmatig naar de les: 'We moeten ons enkel op voorhand inschrijven.'

Als de prof van huis is, danst de afleiding op tafel

De fysieke lessen zijn geliefd bij de eerstejaars: 'Echte' lessen zijn leuk', vertelt Marie. Ook Mart, eerstejaarsstudente Politieke Wetenschappen en Sociologie, deelt deze mening: 'Het nadeel is dat ik thuis sneller afhaak omdat je je laptop ook elk moment kan dichtslaan.' Belangrijk probleem is dus de daling in concentratie bij het lesvolgen achter je computer: 'Thuis is er veel meer afleiding dan in een gesloten ruimte zoals een aula', vult Tim aan.

'Ik vind het fijn dat ik op kot nog sociale contacten heb'

[Robbe](#), eerstejaarsstudent *Taal- en Letterkunde*

Ondanks af en toe fysieke les, behoren die online lessen toch ook tot het 'nieuwe normaal' van de eerstejaarsstudent. 'Woensdag is mijn drukste dag. Dan heb ik les van 9 tot 18u, allemaal online', vertelt Maartje. Enkel op dinsdag wordt deze fotografiestudent op campus Narafi verwacht. Hanne, studente Sociale Readaptatiewetenschappen, zit in hetzelfde schuitje. Zij ziet haar studiegenoten enkel op vrijdag. 'Ik heb enkel op maandag twee uurtjes live les achter de pc gehad. De rest van de week kijk ik opnames.'

Heimwee naar het 'oude normaal'

Naast het volgen van lessen, ligt het studentenleven – met studentikoze activiteiten, fakfeestjes, dansen op de Oude Markt – stil. 'Handig is een stom woord, maar de situatie leent zich ertoe om

meer te werken', vertelt Robbe. Hanne haalt een ander voordeel aan: 'Online opnames kan je herbekijken. Zo kan ik als ik iets niet begrijp, later de les opnieuw volgen.'

'Het is erg moeilijk om mensen te leren kennen door de afstand in de aula's en de mondkmaskers'

[Mart](#), eerstejaarsstudente *Politieke Wetenschappen en Sociologie*

Dat alles neemt niet weg dat er ook gehunkerd wordt naar een 'oude', ongekende studententijd: 'Veel mensen praten over hoe leuk het vorig jaar was', zegt Robbe. Daarop vult Mart aan: 'Elke dag ziet er een beetje hetzelfde uit. Het is vooral jammer dat we het leuke deel van het studentenleven nu niet echt kunnen meemaken. We zitten voor de komende maanden achter ons bureau.'

Gezelligheid op kot

Ook het kotleven ziet er anders uit dan vorig jaar. Robbe, Hanne en Marie zitten op kot. 'Er is normaal gezien veel ambiance, maar dat is nu ook een heel stuk minder', vertelt Hanne. 'Toch mag ik mijn beide *pollekes* kussen met mijn kotgenoten. We helpen elkaar veel in deze periode, we hangen op een of andere manier wel aan elkaar.' Ook Robbe voelt zich thuis op kot: 'We eten veel samen of kijken naar. Ik vind het fijn dat ik op kot nog sociale contacten heb.'

Het samenleven op kot kent ook zijn keerzijde: 'Vorige week is er iemand positief getest. Dat

zorgde wel even voor chaos bij mij. Ik zit al een hele week zoveel mogelijk in mijn kamer. Mijn zus is een longpatiënt en ik ben heel waakzaam', vertelt Hanne.

'Ik heb wel echt het gevoel dat er veel aanspreekpunten zijn en dat je bij veel instanties terecht kunt'

[Robbe](#), eerstejaarsstudent *Taal- en Letterkunde*

Terwijl de ene studeert op kot, brengt de andere z'n tijd door thuis. Maartje woont in Leuven en vond het zelf niet de moeite om op kot te gaan. 'Ik wist dat ik geen hele dagen naar school ging moeten gaan. De afstand tussen Leuven en Brussel valt goed mee.' Dat vertelt ze terwijl ze gezelschap krijgt van haar geliefde viervoeter. Een extra voordeel aan Hotel Mama.

Vriendschap via Zoom

Leerstof verwerken en op kot zitten zijn één ding, maar in een tijd zoals deze nieuwe sociale contacten leggen in een stad waar je misschien nog niemand kende, is niet vanzelfsprekend. 'Het

is erg moeilijk om mensen te leren kennen door de afstand in de aula's en de mondkmaskers. Bovendien is het niet gemakkelijk om de weinige contacten die er zijn te versterken, omdat er geen activiteiten buiten de lessen doorgaan', vertelt Mart.

De kiem van een vriendschap werd in betere tijden vaak gelegd tijdens de lessen, maar die groeide zeker verder daarbuiten op café of door eens samen te koken op kot. Zulke zaken zijn nu verboden. Dat neemt niet weg dat er geen plannen gemaakt worden voor de toekomst: 'Er is al voorgesteld geweest om iets te gaan drinken of te gaan eten. Het moet nog omgezet worden in praktijk van zodra dat kan', vertelt Hanne over haar studiegenoten.

Opvangnetten werken

Zoals *Veto* in het begin van dit academiejaar schreef, zijn de mogelijkheden aan hulp voor eerstejaars zeer uitgebreid. Positief is dat in de meeste getuigenissen naar voren komt dat die opvangnetten ook gevonden en gebruikt worden. 'Ik heb wel echt het gevoel dat er veel aanspreekpunten zijn en dat je bij veel instanties terecht kunt. Je hebt het monitораat, er zijn PAL-tutores, de eerste bachelor werking is heel gemotiveerd en mijn

meter en peter zijn ook heel tof', vertelt Robbe.

'Ik heb twee meters. We zijn iets gaan drinken toen dat nog mocht. Ze gaven tips en samenvattingen en dat is wel handig', zegt Marie. Maar het is niet omdat de hulp benut wordt dat eerstejaars zorgeloos door het leven gaan. Allen hopen ze op een betere toekomst als student: 'Ik ga knuffels geven aan iedereen en daarna ga ik met een grote groep mensen op café', klinkt Robbe, al mijmerend over de toekomst.☺

Deze getuigenissen werden verzameld in de week van 19 oktober toen de eerstejaars nog in code oranje naar de les mochten. Sindsdien is de situatie veranderd en volgen de eerstejaars de komende weken ook uitsluitend digitaal onderwijs.

De aantrekkingskracht van opleidingen Nederlands buiten het taalgebied

In meer dan veertig landen buiten het taalgebied wordt een opleiding Nederlands aangeboden. Dat hun taal zo'n breed bereik heeft, is iets waar moedertaalsprekers meestal niet van op de hoogte zijn.

door [Lore Meesters](#)

De opleiding Nederlands aan het hoger onderwijs verliest binnen het taalgebied al enkele jaren aan populariteit. Buiten Nederland en Vlaanderen bestaan er echter ongeveer 135 opleidingen Nederlands, verspreid over meer dan 40 landen. Dat blijft niet beperkt tot onze buurlanden, maar strekt zich uit van New York tot Jakarta.

Nederland wordt gezien als progressief door het vroeg aanvaarden van het homohuwelijk en abortussen

Volgens Karlijn Waterman, coördinator van het Nederlands als vreemde taal bij de Nederlandse Taalunie, wordt het internationale belang van onze taal door moedertaalsprekers eerst en vooral onderschat. Het Nederlands speelt niet alleen een rol bij politieke, culturele en economische contacten, maar wordt ook gebruikt als bronnetaal. Zo zijn er een heel aantal landen waar in de archieven Nederlands materiaal te vinden is. Dat is voornamelijk het geval in enkele vroegere kolonies, maar ook in Amerika wordt de taal gebruikt voor (kunst)historisch onderzoek.

Hoewel studenten zich vaak bewust zijn van de economische voordelen van het Nederlands in hun land, blijft de voornaamste motivatie om voor de opleiding te kiezen toch de interesse in de taal en cultuur. 'De Benelux komt uit de verf als een centraal gelegen gebied en bovendien een

interessante maatschappij', bevestigt Andreas Nijenhuis-Bescher, professor Nederlands aan de Hankuk University of Foreign Studies in Seoul. Ook bij de Engelse studenten staat voornamelijk Nederland bekend als een progressief land, onder andere door het vroeg aanvaarden van het homohuwelijk en abortus. Het is een liberaal imago dat hen aanspreekt.

De houding van Nederlandstaligen

Voor veel moedertaalsprekers blijft het verrassend om te horen dat een anderstalige ervoor kiest Nederlands te studeren. Filip de Ceuster, docent Nederlands aan de universiteit van Sheffield, vertelt dat die houding voor studenten bepaald niet motiverend werkt. 'Het belangrijkste is dat wij als Nederlandstaligen moeten stoppen met ons af te vragen waarom iemand Nederlands studeert. Economisch is dat helemaal niet raar.' De meeste alumni vinden dan ook eenvoudig werk, onder meer in internationale bedrijven, vertaalkantoren of in de diplomatie.

'Als je kan laten zien dat je een kleinere taal gestudeerd hebt, valt dat op, zelfs als het niet nodig is'

[Wijnie de Groot](#), docent Nederlands aan Columbia University

Hoewel ze zich in veel landen bewust zijn van de economische voordelen van het Nederlands, lijken die bij de inwoners van ons taalgebied met moeite door te dringen. Zoals Henriette Louwerse, voorzitter van de Internationale Vereniging der Neerlandistiek, stelt: 'Het kleindenken, Nederlands-is-een-klein-taal-tje-wie-zou-dat-willeneren-en-het-is-trouwens-ook-veel-te-moeilijk, is hardnekkig.'

Het Nederlands is immers geen kleine, maar een middelgrote taal, die op de ranglijst van de meest gesproken talen rond nummer veertig staat. 'Nederland en Vlaanderen blijven maar doen alsof hun taal en cultuur zo klein zijn, maar dat is eigenlijk niet echt zo. Zo schiet je natuurlijk in je eigen voet,' vertelt de Ceuster (Sheffield). Bovendien kan het ook net een voordeel zijn dat het Nederlands minder bekend is dan grotere talen zoals het Spaans. Wijnie de Groot, docent Nederlands aan Columbia University in New York: 'Als je een baan zoekt en kan laten zien dat je zo'n kleinere taal hebt gestudeerd, dan valt dat op, zelfs als het niet nodig is.'

Gemiste kans?

Die aantrekkingskracht van het Nederlands is bij ons veel minder vanzelfsprekend. In internationale context lijken we onze eigen taal soms zowaar minderwaardig te vinden. Zo worden in Vlaanderen, maar vooral in Nederland, steeds vaker opleidingen in het Engels aangeboden. 'Ons grootste gevaar is dat Vlaanderen en Nederland de promotie van hun taal in het buitenland te lang niet serieus blijven nemen en steeds meer gaan focussen op het Engels', klinkt het bij Filip de Ceuster.

De belangrijkste ondersteuning voor opleidingen Nederlands buiten het taalgebied komt van de Nederlandse Taalunie, een overkoepelende organisatie voor Nederland en Vlaanderen. Ze houdt zich bezig met alles wat te maken heeft met de Nederlandse taal, waaronder spelling, maar ook onderwijs voor anderstaligen in het buitenland.

'Investeren in de promotie van de eigen taal en cultuur in het buitenland is slim omdat het relatief goedkoop is'

[Filip de Ceuster](#), docent Nederlands in Sheffield

Aan die laatste biedt de Taalunie niet alleen financiële, maar ook inhoudelijke ondersteuning. De laatste vijf jaar zijn de budgetten echter afgenomen naar aanleiding van besparingen. Dat is jammer, vindt Karlijn Waterman, aangezien het buitenlands onderwijs volgens haar veel oplevert.

Ook de Ceuster schaaft zich achter dat standpunt: 'Investeren in de promotie van de eigen taal en cultuur in het buitenland is slim omdat het eigenlijk relatief goedkoop is.' Zo vervullen alumni van zo'n opleiding Nederlands vaak een belangrij-

ke rol in het onderhouden van contacten met de Lage Landen vanuit de rest van de wereld of gaan ze werken in Vlaamse of Nederlandse bedrijven. Daarnaast is onderwijs van het Nederlands niet alleen een manier om je taal en cultuur te promoten, maar beïnvloed je ook het imago van je natie.

De toekomst van het Nederlands

Ondanks de vaak hoopgevende interesse in opleidingen Nederlands in het buitenland, is het voortbestaan ervan niet overal even vanzelfsprekend. De struikelblokken variëren van een gebrek aan financiële ondersteuning tot een tekort aan docenten of studenten. Daarbij komt ook nog kijken dat de populariteit van studies moderne talen in het algemeen afneemt.

'Ik word enthousiast als ik de passie zie die veel van onze studenten hebben voor de ver weg gelegen Benelux'

[Andreas Nijenhuis-Bescher](#), professor Nederlands in Seoul

Toch zijn er ook heel wat faculteiten waar de studentenaantallen stabiel blijven of zelfs toenemen. Bij sommige opleidingen, waaronder die van Columbia University, is de vraag zowaar

groter dan het aanbod. 'Ik durf aan mijn collega's van andere kleine talen bijna niet te zeggen dat ik in het eerste jaar 25 studenten heb en dan nog eens achttien op de wachtlijst. Dan zeggen zij: "Waar heb je het over?",' bekent de Groot. Ook de motivatie van zowel studenten als docenten valt op. Zo schrijft Nijenhuis-Bescher: 'Ik word zelf enthousiast als ik de passie zie die veel van onze studenten en alumni hebben voor de zo ver weg gelegen Benelux.'

Hoe de toekomst van de Neerlandistiek er dan precies uit zal zien is moeilijk te voorspellen. Een evolutie die op meerdere plekken wordt opgemerkt, is dat er een verschuiving is van de traditionele opleiding Neerlandistiek naar pure taalkennis. Toch valt die tendens niet zonder meer te veralgemenen. 'Nederlands speelt in verschillende landen een andere rol. De uitdaging zal zijn dat elke opleiding zich in zijn eigen omgeving positioneert en een zinvolle rol vervult', benadrukt Waterman.

Die positie moet niet overal dezelfde zijn, maar het is cruciaal om je als faculteit op een interessante manier te blijven verhouden tot een academisch aanbod dat steeds diverser wordt.

Geloof in het voortbestaan van de opleiding is er in ieder geval wel. Zo vertelt Waterman: 'Kennis van talen en culturen is zo fundamenteel dat het in allerlei contexten een belangrijke rol speelt. Dat zullen we altijd nodig hebben, dus in die zin moeten we eigenlijk heel hoopvol zijn.' ☺

© Cath Hermans

B(r)itse strijd tegen het elitaire leidt tot failliete universiteiten

Stakingen, ontslagen en faillissementen: het Britse hoger onderwijs zit financieel in slechte papieren. Met minder geld op de rekening voeren topinstellingen een strijd om hun kwaliteit te behouden.

door [Elise Nizette](#) en [Daan Delespaul](#)

Hinc lucem et poculem sacra: hier vindt men kennis en verlichting. Het is al 811 jaar de leuze van de Universiteit van Cambridge, maar staat eveneens symbool voor de Britse suprematie in het hoger onderwijs. Eeuwenlang trekken klinkende namen als Oxford, University College London en King's College internationaal academisch talent tot over het Kanaal. Een toppositie die wankelt, zo blijkt nu.

Want buiten de Londense bubbel blijkt het Britse hoger onderwijs niet meer dan een reus op lemen voeten. Universiteiten in het Engelse hartland, in arbeidsstadjes als Bradford, Exeter en Bristol, verwelken in de schaduw van Oxbridge. Een combinatie van Brexit, Boris Johnson en corona dreigt nu voor sommigen van hen de doodsteek te worden.

Die doodsteek is dan vooral financieel van aard. Een rapport uit juli van dit jaar wees erop dat dertien van de 165 Britse universiteiten door de coronacrisis een reëel risico op faillissement lopen. Onder hen de prestigieuze School of Oriental and African Studies, een wereldautoriteit in de ontwikkelingsstudies, en de University of Manchester, qua studentenaantallen de tweede grootste universiteit van Groot-Brittannië. De totale rekening komt uit op een potentieel van 30.000 ontslagen, met 2,9 miljard pond aan schulden.

Reddingsboei

Het antwoord van de regering-Johnson wees op een aloude Brits recept: economisering om financieel verlies tegengaan. Een reddingsboei voor de noodlijdende instellingen kon er komen als diploma's die tot beroepen met lagere lonen leiden, werden geschrapt. Een rationalisering die blind lijkt voor kwaliteit, en zo gaat het al een tijd.

Sinds de jaren 80 maken Britse universiteiten immers een gestage evolutie van semi-overheidsinstellingen naar concurrentiële bedrijven. 'Dat marktdenken heeft zijn intrede gedaan in de jaren van Thatcher en Major, en die evolutie werd

niet teruggedraaid onder Blair maar integendeel verder verankerd', weet Lieven Buysse, professor Britse taal en cultuur. 'Er kwamen opeens inschrijvingsgelden, en de academici aan de top werden opeens vervangen door managers.'

'In het begin van de crisis werd al aangekondigd dat we aan salaris zouden moeten inboeten'

[Paul De Grauwe](#), *London School of Economics*

Een evolutie die meteen ook een invloed had op de kwaliteit van de opleidingen, merkt Paul De Grauwe, professor in de Politieke Economie aan de London School of Economics (LSE): 'De student is echt onze klant. Vroeger was ik daar voorstander van maar nu begin ik toch meer mijn twijfels te hebben. Je moet de studenten echt in de watten leggen, en dat weegt door op de kwaliteit.'

Maar het maakt universiteiten ook erg afhankelijk van een onstabiele inkomstenbron: inschrijvingsgeld. 'Een fluctuatie in studentenaantallen, maakt de instellingen heel kwetsbaar', ervaart Tom Casier, professor in Europees-Russische relaties aan de Universiteit van Kent. Een universiteit als die van Manchester bijvoorbeeld haalt jaarlijks 110 miljoen pond uit Chinese studenten. Door de coronacrisis leken die fondsen abrupt verdwenen. 'In het begin van de crisis hadden we eigenlijk een soort plan B', getuigt De Grauwe. 'Het was al aangekondigd dat we aan salaris zouden moeten inboeten.'

Brexit

En toch konden de universiteiten op dat punt even opgelucht ademen. 'Er is iets heel vreemd gebeurd', weet Casier. 'Omdat de Verenigde Staten niet meer als optimale bestemming worden

aanzien, hebben de Britse universiteiten meer buitenlandse studenten kunnen aantrekken.' De Grauwe ziet dat ook in praktijk: 'De Chinezen en Indiërs blijven wel komen. Wij dachten dat dat ging wegvallen, maar ik moet zeggen dat dat bij de topuniversiteiten als de LSE nog niet speelt.'

Geen vuiltje aan de lucht dan? Toch wel, want naast de coronacrisis moet de Britse academische wereld zich ook nog aanpassen aan de *fallout* van de Brexit. Nu al vertrekken minder Europeanen naar het Verenigd Koninkrijk, maar meer dan dat zullen de instellingen het verlies van Europese fondsen berouwen. 'Corona zal de toppositie van de Britse universiteiten niet in gevaar brengen, dat is een tijdelijk probleem', stelt De Grauwe. 'De Brexit zal langer nagalmen.'

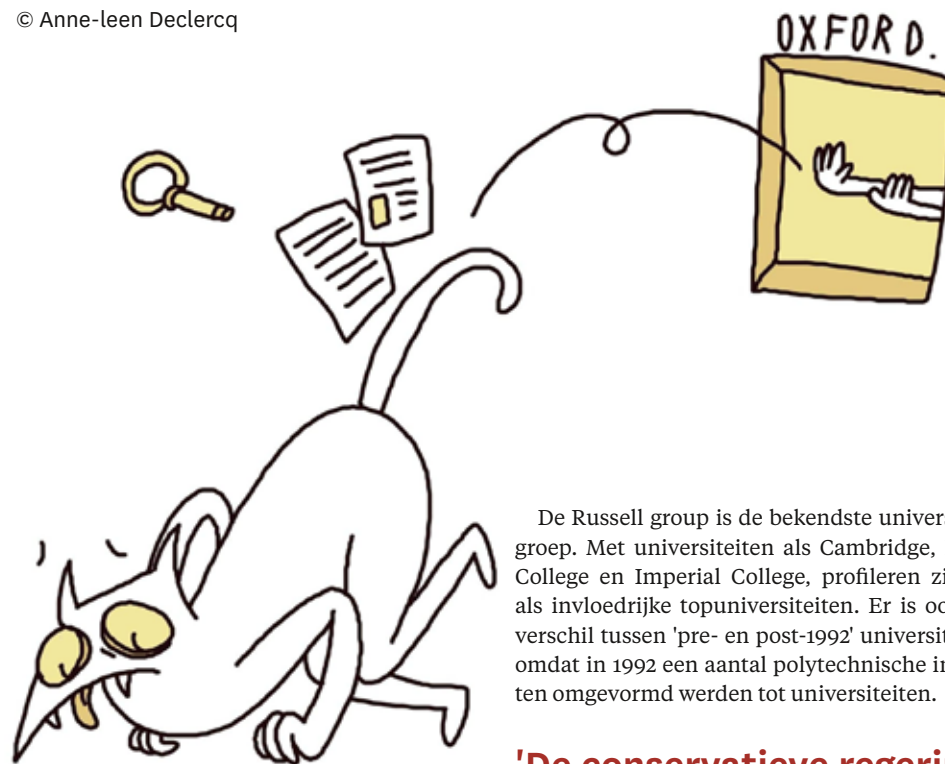
'Men riskeert effectief een braindrain'

[Tom Cassier](#), *professor aan de universiteit van Kent*

Onderzoeksfinanciering aan de Britse universiteiten is immers voor een groot deel afhankelijk van Europese fondsen, stelt De Grauwe. 'Dat is eigenlijk minstens even belangrijk als de Britse fondsen zelf: dat valt nu weg.' De Grauwe doet op onderzoeksprojecten als Horizon, een Europese pot voor onderzoek van om en bij de 81 miljard euro gespreid over de Unie. 'De Britse regering heeft wel beloofd dat te zullen compenseren, maar niemand gelooft dat.'

Dat creëert op zijn beurt een *braindrain*, stelt De Grauwe: 'Er zijn wel enkele gevallen van mensen die ik ken die nu fondsen zien wegvallen en dan proberen te kijken naar Europese universiteiten om hun werk verder te zetten. Maar ik denk dat dat toch nog al bij al miniem blijft.' Casier, zelf werkzaam in uitgerkend Europese Studies ziet het somberder in: 'Men riskeert effectief een *braindrain*. Dat heeft ook veel te maken met de onzekerheden die nu rond Brexit heersen.'

© Anne-leen Declercq

De Russell group is de bekendste universitaire groep. Met universiteiten als Cambridge, King's College en Imperial College, profileren zij zich als invloedrijke topuniversiteiten. Er is ook een verschil tussen 'pre- en post-1992' universiteiten, omdat in 1992 een aantal polytechnische instituten omgevormd werden tot universiteiten.

'De conservatieve regering is echt anti-universiteiten'

[Paul De Grauwe](#), *London School of Economics*

Niet alleen tussen universiteiten is er competitie, maar ook visies in de sector lopen vaak uiteen. Zo kan er een grote kloof zijn tussen het nationale universiteitsbeleid en een deel van het bredere personeel. In recente jaren leidde dat onder meer tot herhaaldelijke stakingen, nationaal en lokaal. 'Vorig jaar hebben veel studenten zo over meerdere weken lessen gemist', voegt Louwagie toe.

Linkse rakkers

Daar houdt het echter ook niet op. De relatie tussen hoger onderwijs en de regering hangt al langer aan een zijden draadje. De coronacrisis lost hier ook niets op. De vakbonden van de universiteiten hebben het plan opgevat juridische actie te voeren tegen het beleid. Dat liet ondanks adviezen om lessen volledig online te laten doorgaan, toch fysieke lessen toe. Wrevel tussen regering en universiteiten lijkt een constante.

'Die conservatieve regering is echt anti-universiteiten', observeert De Grauwe de situatie. 'Het gevoel van "dat zijn linkse rakkers", overheerst wel in de fractie van de partij die nu aan de macht is.'

Al kan dat anti-universitaire ook gezien worden als iets anti-elitairs. Onder Boris Johnson profileert de Britse Regering zich meer en meer als de partij van de gewone man. Een *bail-out* voor

academici in hun ivoren toren, lijkt niet in die agenda te staan, een opwaardering van het achtergestelde industriële noorden daarentegen wel.

Om die reden poogt onderwijsminister Gavin Williamson ook steeds meer te kijken naar technische colleges als alternatieven voor de academische universiteiten. 'Men grijpt daar eigenlijk ten dele terug naar een recept uit de negentiende eeuw', weet Buysse. Om de Industriële Revolutie te ondersteunen, werden toen massaal civic universities opgericht. Technische hogescholen, om enerzijds de arbeidsmarkt te dienen, en anderzijds mensen uit het noorden kansen te geven om verder te studeren en eventueel later naar de universiteiten in het zuiden door te stromen.

Onder Boris Johnson profileert de Britse regering zich meer en meer als de partij van de gewone man

'Wat we nu zien is enigszins vergelijkbaar', meent Buysse, maar heeft anderzijds een economische redenering: 'Het heeft er namelijk ook mee te maken dat de economie aan het slabakken is – en zoals wel vaker sterker in het noorden dan in het zuiden – en er een sterke vraag is naar hooggeschoolde technische beroepen. Dat is een beetje vergelijkbaar met het STEM-verhaal bij ons.' Al zien critici er vooral een electorale truc in om steun in het noorden te behouden.

En zo blijft de zee waarop de Britse universiteiten varen onrustig. In volle storm komt het water aan de lippen en is de bestemming onduidelijk. Een ding lijkt zeker: de slagschepen blijven drijven. Of ze na verloop van tijd niet worden ingehaald, is iets anders.☺

VACCIN TEGEN ONWETENDHEID.

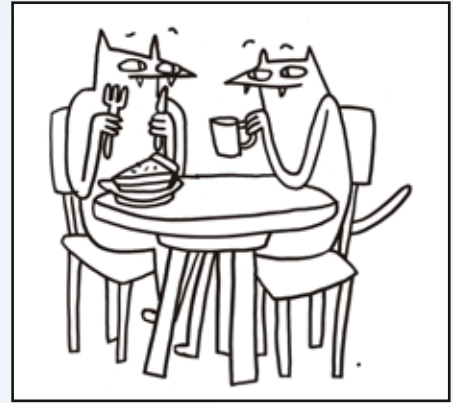

Veto zoekt extra talent.

Ben jij een schrijver, fotograaf, cartoonist, vormgever, nalezer of grappenmaker? Kom op donderdag naar onze online redactievergadering om 20u of stuur een berichtje naar een van onze redacteuren.

VETO'S KOFFIEHUISIE

ANAGRAM

LUL SECS (hoge pief)

ROEM ZEUG (ex-vereniging)

DEUNT PUISTEN (leerkrediet)

VASELINE COLA (groot gemis in 2020)

SJARELS CRYPTO

- Opstand bij informatici (6)
- Studentenkamer op West-Vlaamse bovenverdieping (8)
- Bijengesprek (8)
- Zwak beest van zeven dagen (8)
- Hersenpijp (eng.) (10)
- Alleen maar verstandig (8)
- Pas een baan (7)
- Hebben Polyphemos als koning (7)
- Toverweg (10)
- Thema's bedwingen (11)
- Vak over reeën (10)
- Leidt studenten naar hogere sferen (6)

1.				8					6			
2.		2			11							
3.								5		1		
4.							7				12	
5.		3										12
6.								4				5
7.					10					7		
8.					3							10
9.							6					9
10.						11						2
11.									9		4	
12.								1		8		

Oplossing gevonden? Stuur een gele briefkaart naar onze redactie (minderbroederstraat 10, 3000 Leuven) en win misschien het taartje van de week!
 Oplossingen van vorige week: 1. Psycholoog, 2. Diplomaat, 3. Avondklok, 4. Kunstgebit, 5. Europa, 6. Aboriginal, 7. Vandalen, 8. Lening, 9. Maatjes, 10. Essayeren

Vraag van de week:

'Pendel jij nog van en naar kot?' **54% JA** **46% NEE**

Code rood of niet: studenten pendelen nog steeds tussen huis en kot. Inmiddels zijn er in Leuven geen lessen meer tot 30 november. Anders dan bij de vorige lockdown zijn studenten evenwel niet verplicht een vast adres aan te houden.

Van de 93 respondenten geven 50 zo aan nog steeds te pendelen tussen Leuven en hun ouderlijk adres. 43 respondenten, of 46% van de ondervraagden spendeert de nieuwe lockdown uitsluitend op kot of thuis.

Zelf ook meestemmen? Volg ons op Instagram via de QR-code.

'Ik heb de Mount Everest nog beklommen'

Van bergbeklimmer in Nepal tot nachtwinkeluitbater in Leuven. Van gewapende overvallers tot plantenstellende studenten. De hoogtes en laagtes in het parcours van Karma, de ster van de nachtwinkels.

door [Thomas Maes](#) en [Lara Lismont](#)

Eigenzinnig, maar ook altijd klaar voor een praatje en goedlachs. Zo kennen de meeste studenten Karma, al gaat die lach voortaan verscholen onder een mondmasker. Tussen de bestellingen van pakjes Marlboro door vertelt hij ons zijn verhaal.

Vanwaar komt de naam Karma?

Karma: 'Karma is mijn tweede naam. Wij krijgen altijd een naam van onze familie en een tweede van de boeddhistische monniken. Karma betekent zowel 'geluk' als 'ster'.'

Waar bent u geboren?

'Ik ben van Nepal, dichtbij de Mount Everest. Ik was een bergbeklimmer en ben zelf een sherpa. Maar de naam van mijn nachtwinkel komt van de naam van mijn kaste, mijn bevolkingsgroep in Nepal.'

'Drie mannen zijn om het leven gekomen, die keer dat ik de Everest beklom'

Zou u nu nog meedoen met een bergexpeditie?

'Ik heb niet genoeg energie meer – je moet meer dan twintig kilo dragen hé. Ik moest voedsel dragen, tenten opzetten, maar ook een route creëren zodat anderen konden klimmen. Iedereen heeft extra zuurstof nodig op die hoogtes, enkel wij sherpa's kunnen op zo'n hoogte werken. Amerikaanse onderzoekers kwamen daarom experimenten uitvoeren op ons lichaam (*lacht*). Vijf of zes jaar heb ik bergexpedities gedaan: nooit heb ik extra zuurstof nodig gehad.'

Met dank aan de student is een *Veto*-reeks die ingaat op figuren die een onmiskenbare rol spelen in menig studentenleven, maar vaak in de schaduw blijven. Als onderbelichte tandwielen houden zij het leven van de consumerende student draaiende. Uitbater Karma van Nachtwinkel Sherpa in de Tiensestraat is als eerste aan de beurt.

Die job is vast niet zonder risico's?

'Eén keer ging ik mee op de Mount Everest: een internationale expeditie in 1981 met onder andere Amerikanen. Drie mannen zijn toen om het leven gekomen. Ik was nog maar twintig jaar. In 1984 ben ik gestopt: te risicovol.'

'Daarna kreeg ik de kans om in Bahrein te gaan werken als chef in een restaurant. Ten slotte ben ik naar hier gekomen. Mijn vrouw was hier al, om politieke redenen (*Nepal kende in 1985 bomaanslagen en een golf aan arrestaties, red.*), maar ook om zaken te doen. Hoewel velen naar Amerika zijn gevlucht, zijn ook in België sherpa's beland – ik ken de meesten. Hier ben ik uiteindelijk mijn eigen zaakje gestart, waar ik nu al vijftien jaar mee bezig ben.'

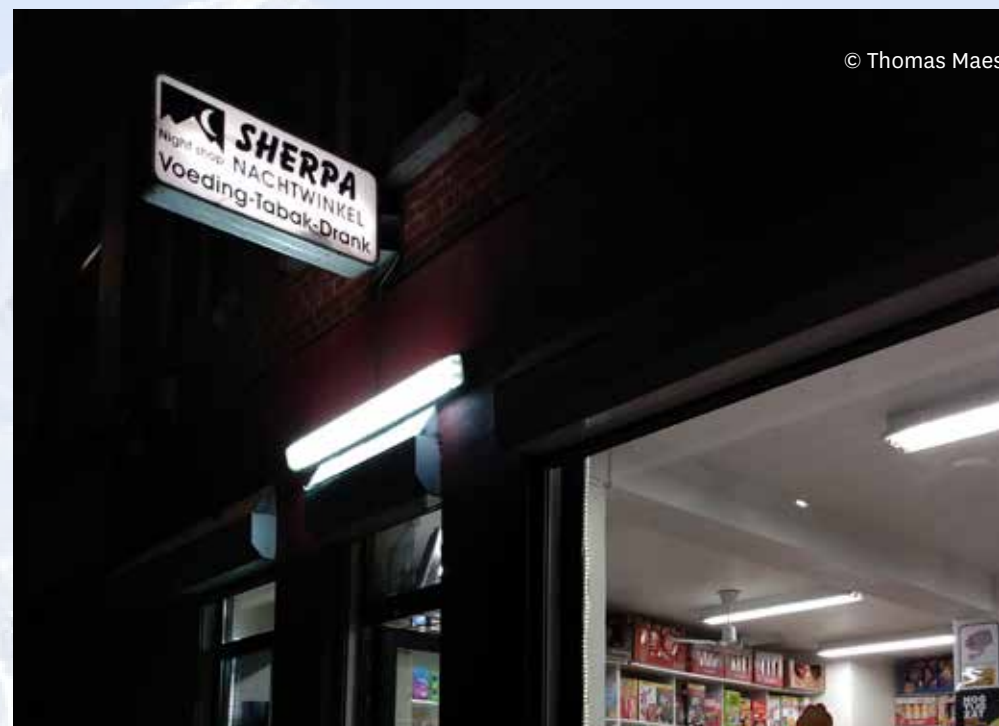
Waarin verschilt Nepal het meest van België?

'Jullie kennen je burens niet eens. In Nepal kent zowat het hele land elkaar. (*lacht*) Hier draait het vaak om gsm's, tv of boeken. Ouders en kinderen nemen de tijd niet meer om echt samen te zijn. Mijn vrouw en ik zijn heel close met onze kinderen. Probeer die band altijd te koesteren!'

'Een van mijn twee dochters heeft aan de KU Leuven twee masters behaald. Ze is zelfs één jaar in China gaan studeren met zeven anderen. Ze zijn nog steeds *close*: zeven Belgische dames en mijn dochter, altijd samen. (*lacht*) Mijn andere dochter is nu kapster. Ik ben zelf maar twee jaar naar school geweest, daarom moedig ik mijn dochters zo aan om hard te studeren.'

Wat vond u opmerkelijk, toen u in België arriveerde?

'Hier is het systeem echt goed. Dat respecteert ik. Neem nu deze boete: die kreeg ik deze zomer van de politie omdat ik twaalf minuten na sluitingsuur nog open was, 750 euro! Het geld gaat

© Thomas Maes

naar de overheid, daarom betaal ik het graag. Maar een boete is toch iets anders dan geld doneren. (*lacht*)'

'Ik werd ook eens naar het politiebureau gebeld omdat mijn vrouw een Nepalees en nog geen Belgisch rijbewijs had. De politieagent vroeg naar mijn beroep en dat van mijn vrouw en dochters. Mijn dochter studeerde destijds aan de KU Leuven en die politieagent vroeg verontwaardigd waarom ze naar de universiteit ging. Hij zei: "Als jouw volk naar België komt, moet ze werken." Mijn bloed begon te koken, ik sprong recht en riep: "Wat?!" Ik snapte niet waarom hij dat zei.'

'Ik duwde op de knop om de rolluiken te sluiten, want ik wilde de overvaller graag binnen houden'

Wat is uw favoriete drankje?

'Ik heb elk drankje uit deze winkel al uitgeprobeerd, maar Black Label (*whisky van 40%, red.*) is mijn favoriet, vanwege de zachte smaak. Wanneer ik jong was dronk ik alles met mijn vrienden, maar wanneer je ziek wordt moet je wel minderen. Ik heb last van mijn hart, dus ja.'

Wat vindt u het beste aspect aan uw job?

'Dat ik mijn eigen beslissingen kan maken en geen geklaag moet ondergaan. Als ik vrij wil nemen, kan ik gewoon de winkel sluiten.'

U ziet wellicht vaak dezelfde koppen passeren. Schept dat een band?

'Jazeker. Een man liet hier bijvoorbeeld eens zijn sleutels en portefeuille achter en belde mij om drie uur 's ochtends om te vragen of ze hier nog lagen. Hij was zo blij dat hij me geld aanbood. Ik heb dat geld afgewezen en sindsdien zijn we goede vrienden.'

Wat is het gekste dat er al ooit gebeurd is in uw winkel?

'Rond sluitingstijd kwam een gewapende man binnen. Dat was in maart tijdens de lockdown; er was amper volk op straat. Hij bedreigde me met een geweer en zei dat ik al het geld tezamen met drank en sigaretten in een zak moest stoppen, maar ik gaf hem niets.'

'Hij schoot eerst op de grond en ik zag dat de kogels van rubber waren. Ik heb toen zijn geweer kunnen afpakken. Dan duwde ik op de knop om de rolluiken te sluiten, want ik wou hem graag binnen houden. Toen hij dat zag, sprong hij naar buiten en brak hij zo de rolluiken. (*toont foto van de schade*) De politie is toen heel snel gekomen, maar die man was onvindbaar.'

'Ze vroegen me of ik niet bang was: "De man met het geweer is al weg, waarom zou ik nu bang zijn?" (*lacht*)' Ik heb de politie toen gratis drank en koekjes gegeven, want het was een lange ochtend.'

Klopt het dat u planten op uw dak heeft?

'Zeker. Twee jaar geleden stolen een aantal studenten alle planten. Ik hoorde ze stappen op mijn dak en 's ochtends was alles weg. Gelukkig heeft de politie ze allemaal teruggevonden, behalve eentje.'

Hoe gaat het met de zaak sinds de lockdown?

'Ik controleer elke dag het aantal zieken. Als die cijfers te hoog zijn, sluit ik opnieuw. Ik kan het risico niet nemen. Mijn vrouw heeft diabetes en problemen met bloeddruk en ik heb hartproblemen. Er is wel voldoende afstand in deze nachtwinkel, maar ik moet ook vaak inkopen doen voor deze job en daar is wel veel volk aanwezig.'

'Ik kwam mijn deur niet uit voor twee maanden'

'Toen de winkel twee maanden gesloten was, kwam ik niet buiten. Ik opende de deur niet eens. Ik had mijn stock hier, enkel af en toe ging ik heel voorzichtig naar de winkel.'

Moest u in uw spaargeld duiken?

'Het leven is belangrijker dan spaargeld hebben. Wat is mijn spaargeld waard als ik dood ben? (*lacht*)'

Kijkt u optimistisch naar de toekomst?

'We weten het niet, verandering is er altijd. (*pakt fles jenever beet*) Hoeveel van zulke flessen maken ze? Ze produceren duizenden goede flessen en soms zit er één slechte bij. De slechte dingen moet je niet tellen, maar vergeten. De positieve, dié moet je in gedachten houden.'

Is dit interview een van die goede dingen die u zal onthouden?

'Een tijdje zal ik het herinneren, hoe lang weet ik wel niet. (*lacht*)'

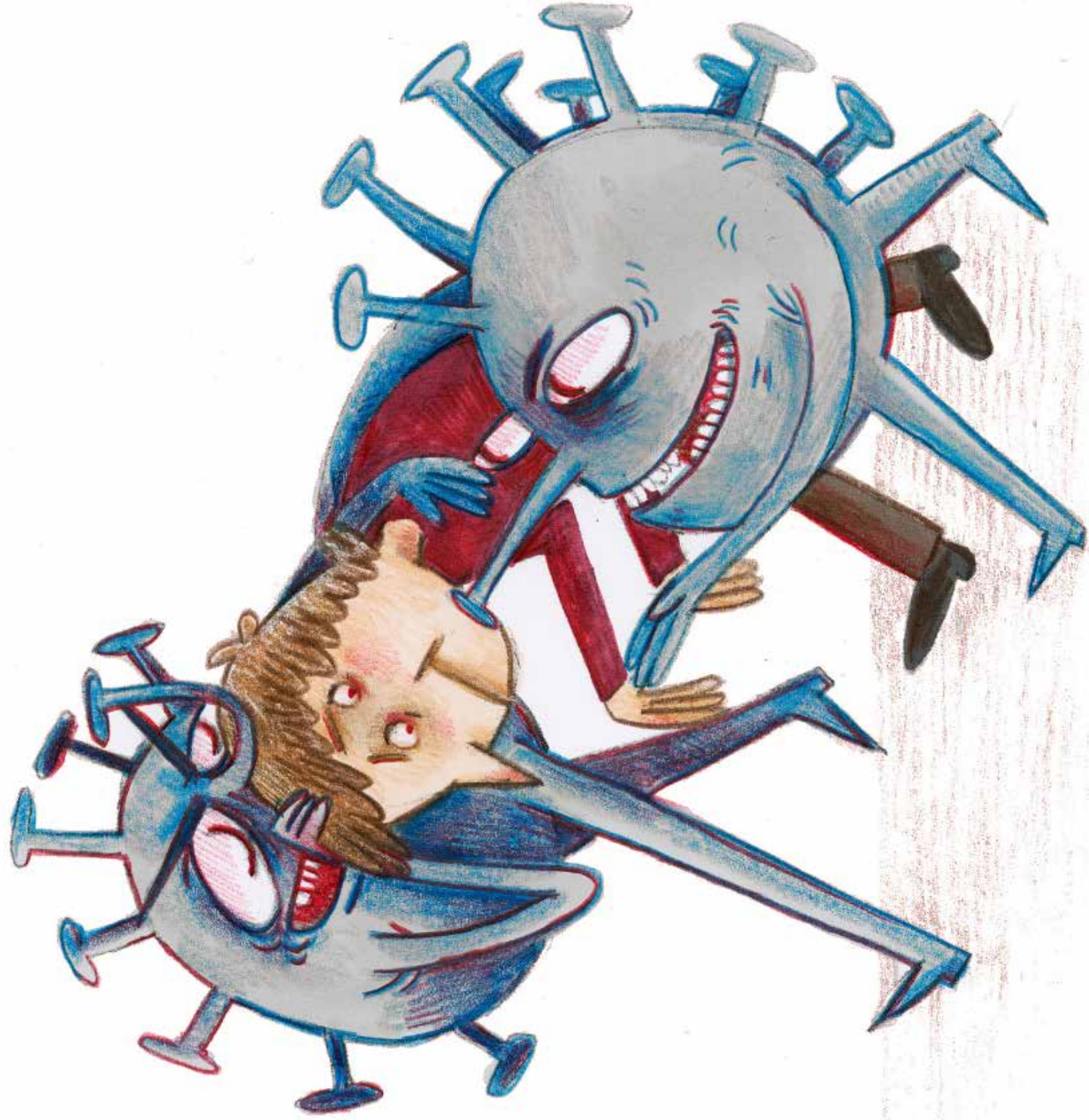
© Lara Lismont

© Thomas Maes

In het teken van de tekenaar

Kunst is leuk, maar ook belangrijk! Elke Vero geven we het potlood door aan een talentvolle illustrator voor een persoonlijke poster. Wil jij ook eens een poster maken? Stuur dan naar beeld@veto.be.

Soms lijdt streep onder coronale groepsdruk. Om daarmee om te gaan & andere trauma's te verwerken illustreert ze katjes, of omdat ze van katjes houdt, dat kan ook. Check zeker eens haar werk op instagram via [@tammekat13](https://www.instagram.com/tammekat13)

'Verhalen genoeg, uitlaatkleppen te weinig'

In de strijd tegen grensoverschrijdend gedrag zet LUCA School of Arts in op integriteit en vertrouwenspersonen. 'Alles kan besproken worden.' Toch blijven sommige studenten achter met verhalen.

door [Joanna Wils](#)

Grensoverschrijdend gedrag in het kunstonderwijs blijft actueel. Docenten die aandringen op naaktportretten, handen die te lang blijven liggen, seksuele opmerkingen en ongewenste strelingen: het gebeurt nog steeds. In een navraag bij 97 voltijdse kunststudenten bleek dat 31% van de respondenten tijdens de opleiding al in contact was gekomen met grensoverschrijdend gedrag. 50% is op de hoogte van ongepast gedrag bij vrienden.

Machtdynamieken

Sinds de #MeToo-beweging wantoestanden in de culturele sector onthulde, kreeg de Vlaamse ombudsdienst de specifieke missie te remediëren en nieuwe gevallen te voorkomen. In het #MeToo-verslag van de Genderkamer werd aangehaald dat er vaak een angst speelt om te melden, gevoerd door een ongelijk aangevoelde positie. 'In elke relatie spelen machtdynamieken een rol, en binnen elk hiërarchisch systeem komen rollen met verwachtingen en verantwoordelijkheden', staat er te lezen.

Omdat zulke machtsverhoudingen niet enkel in de kunsten, maar ook in het onderwijs spelen, peilde *Veto* naar de ervaringen van voltijdse kunststudenten. 'Voor velen geldt dat ze verlamd worden door angst voor hun toekomst', stelt het rapport nog. Ook dat speelt een rol in het onderwijs.

Een anonieme getuige vertelt dat ze nooit iets heeft durven te vertellen: noch tegen leerkrachten, noch hogerop in de school. 'Docenten met connecties in de entertainmentindustrie kunnen hier misbruik van maken', schrijft een andere stu-

dente. Getuigenissen vertellen dat er na klachten nooit echt iets is veranderd of dat verhalen werden geminimaliseerd.

Vertrouwensnetwerk

LUCA School of Arts zet in op een vertrouwensnetwerk. 'Ik probeer mijn functie in de kijker te zetten, zodat mensen aan mij denken op de momenten dat ze nood hebben aan een vertrouwenspersoon', vertelt Sarina Mary, vertrouwenspersoon op de LUCA-campus in Gent en ook actief binnen de Studentenvoorzieningen.

'Respect is iets wat je uitstraalt, niet iets wat je aan- en afzet bij het betreden van de campus'

[Simon Van Damme](#), algemeen directeur LUCA

'Op basis van wat ik tot nu toe heb opgevangen, is het belangrijk dat de vertrouwenspersoon bereikbaar, herkenbaar en betrouwbaar is', bevestigt Gie Deboutte. Hij is vertrouwenspersoon voor studenten aan de UCLL en voert momenteel onderzoek naar de aanpak van hogescholen.

In 2018 kwam er een richtlijn van de Vlaamse Hoogescholeeraad (VLHORA) en de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), maar ook voordien waren al enkele scholen met het thema bezig. Laagdrempeligheid blijkt cruciaal. 'Het is ook belangrijk dat studenten weten dat alles besproken kan worden, dat alles binnen vier muren blijft en dat we enkel verdere stappen ondernemen als de student dat zelf wil', vertelt Mary.

Simon Van Damme, algemeen directeur van LUCA, bevestigt dat dat laatste element cruciaal is: 'Dat onderscheidt een vertrouwensnetwerk van een meldpunt of kliklijn.' Van Damme vertelt dat het vaak gaat over interpersoonlijke problemen met complexe en genuanceerde relaties. 'Gevalen waarbij je een duidelijk slachtoffer en een duidelijke dader hebt, zijn in de minderheid.'

Grenzen aftasten

De context van de kunsten maakt het niet gemakkelijker. Sommige getuigenissen vertellen over compleet ongepaste aanrakingen, andere studenten geven aan dat het in de kunsten vaak moeilijk navigeren is, omdat kunststudenten vaak met hun lichaam werken en aanrakingen soms nodig zijn.

Van Damme gaat akkoord dat de kunsten op een bepaalde manier risicovoller zijn dan andere disciplines. 'Jongeren die voor een kunstopleiding kiezen, stellen zich sowieso al kwetsbaar op. Het is vaak een moeilijke keuze, soms tegen de wil van ouders in.' Ook het traject om ambitieuze jongeren op te leiden tot kunstenaar is een delicaat parcours, stelt Van Damme. 'Kunst gaat altijd een beetje over het verleggen van grenzen.'

Integriteit

Maar tegenover die kwetsbaarheid plaats Van Damme graag de professionaliteit van de docenten. 'Veel docenten halen fierheid uit de samenwerking met jongeren in delicate situaties. Hoe ze respectvol met studenten kunnen omgaan, zonder de artistieke lat te moeten verlagen. Vooral belangrijk is de reflex om zaken die potentieel gevoelig kunnen liggen bespreekbaar te maken.'

Daarvoor organiseert LUCA gesprekken met de studenten. 'Want het heeft geen zin om iets veralgemenends te zeggen als: "Je mag aanraken tot zoveel centimeter boven de navel." Zoiets bespreek je met de student.'

LUCA zegt dan ook in te zetten op integriteit en respect vanaf het begin. 'Twee jaar geleden hebben we in overleg met de studenten een gedragscode opgesteld', vertelt Marlies Van Guyse, diensthoofd Studentenvoorzieningen aan LUCA. 'Daarmee wordt de sfeer gezet', benadrukt Van Damme. 'Alles begint bij respect en integriteit.'

Die gedragscode geldt voor iedereen en altijd, ook in de privésfeer. 'Want respect is iets wat je uitstraalt, niet iets wat je aan- en afzet bij het betreden of verlaten van de campus.'

Niet enkel de code, maar ook de opvolging in geval van grensoverschrijdend gedrag lopen gelijk voor student en docent, bevestigt LUCA. Van Damme gaat zelfs verder: 'Een docent met een

© Iris Benoot

voorbeeldrol gaan we op een andere manier op zijn verantwoordelijkheid wijzen dan een student die in een leertraject zit.'

Toch bleek uit de ondervraging dat studenten niet altijd het gevoel hebben dat ze met zulke verhalen ergens terecht kunnen. In de woorden van een studente: 'Verhalen genoeg, uitlaatkleppen te weinig.' Het theoretisch kader is er wel, maar de angst is vaak te groot.

Formele vertrouwenspersonen

Uit de enquête bleek dat 66% familie en vrienden als eerste vertrouwenspersonen ziet. Zo'n 20% zegt terecht te kunnen bij een leerkracht of verantwoordelijke op school. Deboutte: 'Het is op zich logisch dat studenten voor delicate kwesties in eerste instantie terugvallen op echte vertrouwenspersonen uit hun omgeving, terwijl wij eerder ingeschakeld worden als formele vertrouwenspersoon voor bijzondere situaties waarin sprake is van ongewenst grensoverschrijdend gedrag.' Zo ziet hij in de praktijk dat veel studenten leerkrachten of coaches aanspreken waar ze een band mee hebben.

'Zo'n ervaring kan je tijdelijk onderdrukken, maar uiteindelijk eist die haar plaats op'

[Gie Deboutte](#), vertrouwenspersoon studenten UCLL

Toch heeft het zijn voordelen. 'Als vertrouwenspersonen houden we een vinger aan de pols bij de kwaliteit van de omgang tussen studenten onderling en met de medewerkers', legt Deboutte uit. 'Als er structurele mankementen zijn, kunnen we die op een anonieme manier op de agenda plaatsen.' Daarnaast (en belangrijk) tonen hogescholen met vertrouwenspersonen dat ze verantwoordelijkheid opnemen, dat studenten niet afhankelijk zijn van hun eigen netwerk.

'We beseffen dat we voor veel studenten een plan B zijn, maar we kunnen ook een plan A zijn.' Bijvoorbeeld wanneer verschillende problemen zich vermengen, en het daardoor moeilijker wordt om in eigen kring een verhaal kwijt te kun-

nen – 10% van de respondenten had het gevoel nergens terecht te kunnen.

Het is dan ook een goede zaak dat er wordt ingezet op vertrouwenspersonen, maar een opleiding tot 'vertrouwenspersoon voor studenten' ontbreekt vandaag nog. 'De overheid biedt wel opleidingen aan om vertrouwenspersoon te worden voor het personeel, maar voor studenten is die er niet', zegt Marlies Van Guyse. 'Dat hebben we vanuit de hogescholen en universiteiten al aangekaart, onder meer via onze deelname aan het lopend onderzoek van Gie Deboutte aan de UCLL.'

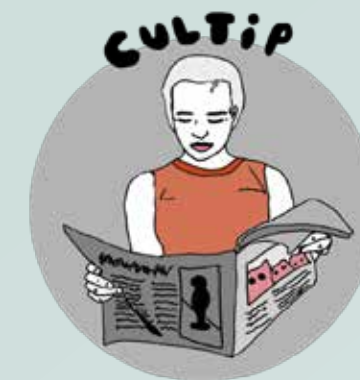
Het vertrouwenspunt 1712, waar slachtoffers van geweld en misbruik gratis, anoniem en in vertrouwen terecht kunnen, werd door geen enkele respondent aangeduid. 1712 lanceerde dit najaar een nieuwe campagne, die dus niets te vroeg komt. 'Onder de slogan #kijknietweg zullen omstaanders aangespoord worden om niet onverschillig te blijven wanneer zij geconfronteerd worden met grensoverschrijdend gedrag', zegt Vlaams minister van Cultuur Jan Jambon.

Impact

De vraag blijft of deze campagne zijn stempel zal kunnen drukken, want ondanks verschillende reeds bestaande initiatieven ondervinden studenten nog steeds grensoverschrijdend gedrag. En dat blijft niet zonder gevolg. Een getuigenis vertelt over een studente die bang was om een docent tegen te komen in haar vrije tijd; een andere studente ging zo weinig mogelijk naar een specifieke les omdat ze zich er ongemakkelijk voelde.

'De impact van grensoverschrijdend gedrag varieert afhankelijk van de individuele veerkracht en het netwerk iemand op kan terugvallen', legt Deboutte uit. 'Maar het staat vast dat zwaar intimiderend gedrag kan leiden tot een trauma dat zich op fysiek en psychologisch vlak manifesteert. Het is meteen kwetsend maar werkt ook door op lange termijn.'

De ervaring kan ook een impact hebben op pedagogisch vlak. 'Zo'n ervaring kan je tijdelijk onderdrukken, maar uiteindelijk eist die haar plaats op, soms zelfs in het middelpunt van je leven.'

door [Lore Meesters](#)

Nu de maatregelen weer verstrengen, vallen opnieuw heel veel plannen in het water. Weet je even niet meer hoe je nu nog aan de nodige ontspanning geraakt, dan helpen deze activiteiten je uit de nood.

Talk of the Town – Hal 5
Van 28 oktober tot en met 17 november

Heb je genoten van de Nachtwandeling uit de vorige CulTip? Zin om het halen van een frisse neus een culturele insteek te geven? Hal 5 organiseert een wandeling rond het thema 'thuis'. Onderweg ontdek je de verhalen van twintig buurtbewoners aan de hand van portretten en audiofragmenten. Een routeplan kan je vinden in Hal 5 of bij Visit Leuven. Voorts heb je alleen een gsm – inclusief QR-scanner – en een hoofdtelefoon nodig. Een paraplu is misschien ook geen overbodige luxe.

Gratis

Vredesbeiaardconcert – Abdij van Park
Elke woensdag, 16.00 uur – 17.00 uur

De Abdij van Park is voor velen een welbekende plaats om te gaan wandelen. Wat minder bekend is, is dat je je herfstwandeling ook kan combineren met een volledig virusvrij concert. Iedere woensdagnamiddag fleurt beiaardier Luc Rombouts gedurende een uur de omgeving van de Abdij op met een streefje muziek. Via de Facebookpagina kan je zelfs een verzoeknummer aanvragen!

Gratis

© Iris Benoot

Zorgt het grauwe herfstweer bij jou voor leeskriebels? Goed nieuws! De dienst Cultuur organiseert deze maand een online leesclub. Samen lezen ze het boek *Wij en ik* van Saskia De Coster, die dit academiejaar huisschrijver aan de KU Leuven is. Gedurende de maand november kan je via hun Facebookgroep met andere leden meningen uitwisselen. Op 1, 3 of 10 december volgt er dan een virtuele nabespreking in kleine groepjes. Inschrijven kan via de website van de Dienst Cultuur. Verder moet je alleen het boek aanschaffen en ook hier weer goed nieuws: bij boekhandel Boekarest krijg je als lid van de leesclub 20% korting.

Gratis inschrijven – Prijs boek: €17,50 (€14 bij Boekarest)

Boekenmarathon 1-11 november

Dat de boekenbeurs dit jaar niet zou doorgaan, werd al een hele tijd geleden aangekondigd. Wie zijn jaarlijkse literaire uitstapje niet wil missen, kan genieten van een virtueel alternatief. Gedurende de eerste weken van november ontvangt Tom De Cock driehonderd auteurs in Antwerpen. De livestream van deze gesprekken kan je bekijken via VRT NU. Benieuwd naar wie er allemaal langskomt? Op de website van de boekenbeurs vind je een kalender met een overzicht van de verschillende gasten.

Gratis

First Contact

De theatervoorstelling *First Contact* van Adriaan Van Aken en Het nieuwstedelijk ging in 2017 al in première. Voor de voorstelling, die muziek, striptekeningen en theater combineert, werd ook een app ontwikkeld: *First Contact – audio comic*. Deze kan je nog steeds op je gsm installeren. Ideaal voor wie de theatervoorstelling heeft gemist, maar ook voor iedereen die het theater de komende weken gaat moeten missen. Ontdek het verhaal van een vader en een dochter die elkaar voor het eerst écht tegenkomen, waar en wanneer je maar wil.

Gratis

'Kunst is de plaats waar te ver kan worden gegaan zonder al te veel gevolgen'

Schrijver Hans Depelchin houdt van de scène, maar verliest zich het gemakkelijkst op papier. 'Omdat schrijven zoveel omvat en de mogelijkheid biedt om alles te doen ontstaan.'

door [Joanna Wils](#)

'Er blijft altijd iets wat je niet kan vastgrijpen, maar literatuur is een mooie poging om het te benaderen.' Hans Depelchin vertrok vanuit vijf personages om zijn romandebuut *Weekdier* op te bouwen. 'Het papier is geen psycholoog; het is belangrijk om de verteller aan het woord te laten en niet de auteur.'

Controleverlies

En zo ontstonden de verhalen uit één grote beweging. 'Vanuit een grote drang om figuren te creëren en er iets mee te vertellen.' Daarbij verloor Depelchin zich in de verbeelding van zijn personages. 'Je wil als schrijver de controle houden over wat er gebeurt, maar dat is heel moeilijk. Uit controleverlies kunnen gelukkig ook interessante dingen voortkomen.'

Zo slopen er toch karakteristieken in die hij herkent bij zichzelf. 'Ik zat tijdens het schrijfproces op een wankel moment in mijn leven, wat in het boek te merken is aan een zekere doelloosheid bij sommige personages: ze weten niet hoe ze betekenis kunnen geven aan hun leven. Ze proberen volgens het vast stramien te leven, volgens bepaalde verwachtingen en als dat niet lukt, hebben ze het gevoel dat ze controle verliezen. Het feit dat schrijven deugd doet, betekent dat je er ergens toch ook persoonlijke dingen in kwijt kan.'

Vrijplaats

Kunst is voor Hans Depelchin schoonheid. 'Schoonheid, maar ook een vrijplaats: een plek waar maatschappelijke thema's esthetisch op de korrel kunnen worden genomen. Kunst heeft een betekenis in onze maatschappij, anders zou ik er niet mee bezig zijn. Wat in theaterzalen en boeken gebeurt,

maakt deel uit van de samenleving, maar vertrekt ook altijd een beetje vanaf de zijlijn: kunst is de plaats waar er te ver kan worden gegaan zonder al te veel gevolgen, met het doel een bewustwording tot stand te brengen, een inzicht mee te geven, een snaar te raken. Het is tegelijk becommentariëren en becommentarieerd worden, naar de wereld wijzen en daarmee naar zichzelf. Dit alles via een vorm van schoonheid, zonder vormelijke of inhoudelijke belemmeringen.' Die vrijheid van het schrijven trekt hem aan, maar zodra de lezer opduikt, krijgt die vrijheid een doel. 'Tijdens het redactiewerk besef je dat mensen het gaan lezen en er hun mening over gaan vormen. Dan wordt het een kwestie van kritieken niet persoonlijk op te vatten.' Niet toevallig begonnen de personages recensies aan hun muur te hangen toen de lezer in het hoofd van de schrijver binnensloep.

Een carrousel

'Je hebt het gevoel dat je je moet bewijzen, want de manier waarop dit boek ontvangen wordt, zal invloed hebben op het vervolg. De blik van het publiek wordt sterk gevormd door de voorstelling van de kunst in de media en hoe je al kunstenaar in de markt wordt gezet. Je maakt deel uit van een carrousel die je ook kapot kan maken.' Het romandebuut gaat gepaard met stress die elke jonge maker ervaart. 'Op een manier is er de angst om door de mand te vallen: er zijn momenten waarop ik er helemaal in vertrouwen en momenten waarop ik me afvraag of het boek misschien toeval is, of ik misschien helemaal geen talent heb, maar alleen een beetje geluk.'

In elk geval zou er meer ruimte mogen zijn om te falen in de kunst. 'Veel dingen die vandaag zichtbaar zijn, zijn het gevolg van onzichtbaar falen. Maar openbaar falen wordt vaak niet op applaus onthaald. Kunstenaars verdienen meer krediet om eens te mislukken, want dat kan net zo interessant zijn.'

Weekdier is verkrijgbaar vanaf 3 november.

© Justine Lambrechts

Poëzie om het tij te keren

Klimaatdichters strijden met de pen voor de aarde. Dit collectief van 170 woordkunstenaars uit België en Nederland bracht recent haar eerste dichtbundel uit. Onder hen: Sara Eelen en Anna Carlier.

door [Marie Coppens](#)

De beweging van klimaatdichters werd in maart opgericht door dichteres Moya De Feyter, naar het voorbeeld van Poets for the Planet. Jullie sprongen al snel mee op de kar. Vanwaar komt de preoccupatie met het klimaat?

Anna: 'Het is een thema dat mij nauw aan het hart ligt. Mijn laatste theatertekst, *Hertenleer*, is geschreven vanuit een bezorgdheid om de hedendaagse wereld. Is het eigenlijk nog verstandig om een kind te baren?'

Sara: 'Ik vind dat we in actie moeten komen voor een klimaatvriendelijke wereld. Als dichter werk je vaak erg individueel, waardoor je het gevoel krijgt weinig te kunnen veranderen aan zo'n groot thema als de klimaatcrisis. Daarom was ik zo blij met de komst van klimaatdichters, uiteindelijk een manier om het woord, lyrisch voor de natuur en ziedend voor de deconstructie daarvan, wel te doen klinken.'

© Charlotte Peys

In het manifest van klimaatdichters wordt poëzie beschouwd als 'verzet tegen klimaatmoedheid'. Waarin zit de kracht van het lyrische woord?

Sara: 'We zijn in de eerste plaats dichters en daarom kiezen we ook het woord. Het woord is buigzaam. Je kan er veel mee doen. Poëzie is misschien ook niet zo bedreigend. Het is een niet-traditionele manier van activisme, waarmee we misschien ook een niet-traditioneel activistisch publiek kunnen bereiken.'

Anna: 'Het woord is een mooie verbinding tussen het verstandige en het gevoelsmatige. Met taal kan je enerzijds iets voelen, maar anderzijds ook iets begrijpen. Het blijft een uitdaging om mensen aan te spreken met poëzie. Misschien zelfs een van de grootste: hoe bereiken we mensen die anders ook geen poëzie lezen?'

'In de bundel leggen we de focus op wat er wél nog kan veranderen'

[Anna Carlier](#)

Sara: 'We gebruiken poëzie in al haar vormen en niet alleen het geschreven, maar ook het gesproken woord. Naast de publicatie van onze dichtbundel doen we samenwerkingen met klimaatvriendelijke projecten en organiseren we ook zelf evenementen die op onze site en Facebookpagina terug te vinden zijn. Zo hadden we onlangs onze eerste liveverschijning op het Antwerpse Klimaatfestival.'

Waar putten jullie inspiratie uit?

Anna: 'Het idee voor mijn gedicht kwam na het lezen *The Overstory* van Richard Powers. Daarin komt aan bod dat de mens machines verzint om CO2 uit de lucht te filteren. Beetje absurd, want eigenlijk heeft de natuur daar al een systeem voor.'

© Charlotte Peys

Sara: 'De vele projecten die anderen van onze beweging al op poten hebben gezet, inspireren mij. Naast het zijn van dichter, dragen velen ook een ander stukje identiteit met zich mee. Ik ben bijvoorbeeld ook sociaal werker. Daarnaast inspireert de natuur mij omdat het bron is waar men mooie metaforen uit kan halen.'

De poëziebundel is meteen een kanjer van formaat: meer dan honderd gedichten gebundeld onder Zwemlessen voor later. Welke betekenis schuilt er achter deze titel?

Anna: 'Ik moet denken aan een e-mail van Moya waarin ze de titel mooi verklaarde. De titel kan een negatieve connotatie dragen: alles moet eerst onder water lopen voordat er effectief gehandeld wordt. Maar dat is het juist niet. In de bundel leggen we de focus op wat er wél nog kan veranderen.'

Sara: 'We hopen door het positieve te belichten ook op een andere manier bericht te geven over het klimaatthema. De bundel is een warm geschenk, voor jezelf, voor de aarde en voor de ander. De opbrengst gaat naar *One World Tree Planting*, een project dat zich bezighoudt met het aanplanten van nieuwe bomen en het herstel van bestaande bossen.'

LEARNING GARAGE

Duik in de wereld van *Artificiële Intelligentie*

- Geen (technische) voorkennis vereist
- Ontwikkel een business case
- Voor alle studenten: elke faculteit, elk jaar

www.kuleuven.be/learninggarage

SPLINTER

Over de vrijheid jezelf kapot te maken en anderen te kwetsen

Opgeheven vingertjes houden de vinger aan de pols van onrecht. Maar als ze uitmonden in een antiliberaal discours waarbij elke 'stoute' handeling of uitspraak verworpen wordt, ondermijnen ze zichzelf.

door [Ana Van Liedekerke](#)

Onder andere in de nasleep van identiteitsdebatten en #Metoo evolueren we weer naar een verregaand moralistische samenleving, waarbij mensen met het vingertje worden gewezen als ze iets doen dat buiten de grenzen van het morele fatsoen valt. Dat is deels terecht: veel onrecht dat door onze ouders niet als dusdanig werd ervaren, komt aan de oppervlakte en kan worden bestreden. Maar als de braafheid zelfgenoegzaam wordt en geen 'stout' gedrag meer aanvaardt – gedrag dat flirt met de grenzen van wat kan, maar niet echt immoreel is te noemen – dan zet ze zichzelf buiten haar liberale grondgedachte dat verschillende levensvormen naast elkaar moeten kunnen floreren.

Zaken die werkelijk problematisch zijn, sneeuwen onder

Dat begint met het gedrag tegenover anderen. Daar speelt de morele sfeer het hardst: 'Jouw vrijheid stopt waar die van anderen begint.' Er is nooit een excuus voor onverdiend verbaal en fysiek geweld. Maar er is een tendens om die beperking buitensporig te interpreteren: 'gekwetst zijn' door gedrag wordt meer en meer gezien als een voldoende reden om dat gedrag te diaboliseren. De morele laakbaarheid van een daad situeert zich echter in de combinatie van intentie, daad, leed: zich gekwetst voelen is niet genoeg om die daad te veroordelen. Zo waren mensen gekwetst genoeg om Samuel Paty te onthoofden, maar dat maakt het tonen van Mohammed-cartoons niet immoreel.

Cynische en donkere humor zijn vaak gebaseerd op leedvermaak en het schoppen tegen heilige huisjes. Gevoeligheden kunnen daarbij niet altijd worden gehandhaafd. Maar trek je het principe van niemand kwetsen door, dan beland je bij de grootvaderachtige verzuchting dat je 'vandaag niets meer kunt zeggen'. De zaken die dan werkelijk problematisch zijn, sneeuwen onder.

Het moralisme leidt er ook toe dat individueel gedrag in toenemende mate een aanknopingspunt wordt voor veroordeling: wie niet het dienstbare *woke* leven binnen de lijntjes leidt, moet wel iets fouts doen. Dat krijg je bijvoorbeeld in een nieuwe omgang met alcohol. Het steeds luider klinkende 'je kunt ook plezier maken zonder alcohol' is een valabele tegenstem om de dwingelandij van alcohol een halt toe te roepen, maar niet wanneer ze zelf als een nieuw gebod gaat klinken.

Nu drink ik 's avonds al eens graag een neutje om tijdelijk aan het juk van mijn rationele zelfwustzijn te ontsnappen. Dan kun je tegenwerpen dat er alternatieven zijn om die geestvervoering te bereiken, maar je kunt me niet veroordelen omdat ik de autodestructieve kracht van alcohol er graag bijneem voor een zorgeloze nacht. De liberale grondgedachte staat met zichzelf in tegenspraak als ze het goede leven voor haar burgers gaat bepalen. Tolerantie moet ook bestaan voor levensvormen die je zelf afkeurt. Als drankmisbruik gelinkt is aan crimineel gedrag, zijn gerichte campagnes vereist, maar dat beperkt niet de individuele vrijheid om je de pleuris te drinken.

Door je open op te stellen tegenover humor en handelingen buiten het strikte fatsoen, treden we niet enkel buiten een groeiende krampachtigheid, maar kunnen immorele handelingen en uitspraken die er echt toe doen ook weer zo worden gepercipieerd. Dat iemand zichzelf en anderen soms kwetst, is niet meer dan het gevolg van een leven buiten nauwe lijntjes. En het is verleidelijk om vanuit een keurig leven schuivers van anderen met het vingertje te wijzen, maar het *cancelen* van anarchisme en eigenzinnigheid is een aantasting van de fundamenten van een liberale democratie, en om die reden niet alleen ergerlijk, maar ook gevaarlijk.⁹

De Splinter bevat een mening van de auteur. Ze bevat niet noodzakelijk de mening van de redactie.

Nieuwe instrumenten in strijd tegen fraudering

In mei schreef Veto over de wetenschappelijke integriteit aan de KU Leuven. Er bleek nog werk aan de winkel wat betreft een veilig klimaat om melding te doen. Hoe staat het er nu voor?

door [Sjerenö Cörvers](#)

Door vaststaande richtlijnen voor anonimiteit is het niet duidelijk welke sancties worden opgelegd in schrijnende gevallen. Marc Hooghe, een politicoloog van de KU Leuven die meermaals valselijk zijn naam onder publicaties gezet heeft, is nog altijd werkzaam aan de universiteit, en de sancties zijn niet inzichtelijk wegens de geboden vertrouwelijkheid.

Toch zijn er ontwikkelingen ingezet door de Commissie Wetenschappelijke Integriteit (CWI) van de KU Leuven. Behalve de reactieve houding van het in behandeling nemen van meldingen, wordt er een meer proactieve koers gevaren. Volgens het hoofd van de CWI, Inge Lerouge, staat die houding los van de schrijnende casussen in het verleden. Welke ontwikkelingen zijn er en wat doet de CWI om fraude te bestrijden?

PRICe-survey

Een van de proactieve strategieën is de zogenaamde PRICe-survey. In mei is Steven de Peuter geworven om drie jaar hieraan te werken. Het doel is om een vragenlijst op te stellen voor het klimaat van wetenschappelijke integriteit bij de verschillende departementen.

Het moet duidelijk worden hoe wetenschappelijke integriteit wordt gepercipieerd op de departementen. De vragenlijst moet uitwijzen welke departementen het minder goed doen. Daarnaast hoopt De Peuter ook good practices tegen te komen die als voorbeeld kunnen dienen.

'Het is een zeer gevoelig onderwerp, waar je van wil wegblijven is dat mensen denken dat het een vermomde heksenjacht is'

[Steven de Peuter, onderzoeker PRICe-survey](#)

Verwacht wordt dat de vragenlijst begin komend kalenderjaar af is. Enkele geselecteerde departementen worden eerst bevraagd en geanalyseerd, om in 2022 alle departementen te bevragen en te analyseren.

Op basis van de resultaten van de vragenlijst schrijft De Peuter een rapport over zijn bevindingen. De bedoeling is om op basis daarvan beleid te vormen.

De Peuter vindt het goed dat hij hiervoor de tijd krijgt en neemt. 'Het is een zeer gevoelig onderwerp, waar je van wil wegblijven is dat mensen denken dat het een vermomde heksenjacht is', klinkt het. Het gevaar is dat als medewerkers denken dat er een heksenjacht gaande is, zij zullen zwijgen.

Training Wetenschappelijke Integriteit

Sinds kort moeten alle professoren en nieuw Zelfstandig Academisch Personeel (ZAP) een training Wetenschappelijk Integriteit volgen. Die training heeft de vorm van een hoorcollege. Dat was overigens al verplicht voor nieuwe doctoraatsstudenten.

De groep Biomedische Wetenschappen organiseert behalve een hoorcollege al enkele jaren een terugkoment. In het derde jaar van het doctoraat is er een opvolging die meer interactief is en waar wordt gewerkt met specifieke casussen.

Zoals reeds beschreven afgelopen mei in *Veto* wordt onderzocht hoe dit ook naar de andere departementen kan worden uitgebreid; deze week is er een overleg hierover.

Reine Meylaerts, vicerector onderzoeksbeleid, zegt over het terugkoment dat 'sommigen dan helaas al de eerste dingen zelf meegemaakt of gehoord hebben. Daarom denken wij dat dit terugkoment een goed idee is.'

De groep Humane Wetenschappen vult dit terugkoment op een andere manier in: zij organiseren seminars.

Meldingen deels transparant

Een andere proactieve ontwikkeling van het CWI is dat zij de casussen deels online beschikbaar maken. Er wordt een geanonimiseerde samenvatting gepubliceerd van de melding en of deze gegrond was of niet. Meylaerts ziet dit in een bredere visie op integriteit: 'We willen een lerende organisatie zijn; dat onderzoekers en mensen die kijken naar de geanonimiseerde samenvattingen er iets van opsteken.' De ernst van gegronde meldingen wordt ook aangegeven. De sancties zijn echter niet zichtbaar.☺

© Helma Dabekaussen

Leuvens hulpmiddel tegen ongeneesbare blindheid

De Leuvense onderzoeker Jonas Smits ontwierp een robot waarmee chirurgen netvliesoperaties veiliger kunnen uitvoeren. Een toekomstige oplossing voor blindheid door netvliesproblemen.

door [Sjerenö Cörvers](#)

Het netvlies kan een bron van ellende zijn. Dit is het geval bij ongeveer 244 miljoen mensen die visueel beperkt zijn zonder enig vooruitzicht op genezing, vaak door problemen met het netvlies. Door de gevoeligheid van het oog in zijn geheel en het netvlies in het bijzonder zijn netvliesoperaties enorm uitdagend.

Het is vanzelfsprekend dat een mens maar tot op zekere hoogte de nodige precisie kan bieden. De retina zelf is slechts 250 micrometer dik, en de bloedvaten zijn nog eens veel dunner. Een minuscule spasme, een kleine vergissing of een trilling in de hand van de chirurg en de netvliesoperatie doet meer slecht dan goed. Om nog maar te zwijgen over de ongewilde bewegingen die het oog maakt.

Deze menselijke tekortkomingen beperken wat er veilig kan worden ondernomen tijdens een netvliesoperatie. Hierdoor kunnen nieuwe beloftevolle behandelingsmethoden niet worden getest.

Eye-Robot corrigeert menselijke beperkingen

Daar zou in de toekomst wel eens verandering in kunnen komen. Smits ontwierp een robotarm die een bovenmenselijke precisie biedt. Hij doopte deze robotarm 'Eye-Robot'. De machine reduceert onverwachte bewegingen en trillingen van de hand door tegendruk te bieden. Daarnaast houdt zijn apparaat via een innovatief mechanisme het oog stil.

Leren werken met Eye-robot is als rijden met een nieuwe auto

Smits probeerde bij het ontwerp van de robotarm zo dicht mogelijk bij de huidige werkwijze van oogchirurgen te blijven. 'Je kan het instrument vastgrijpen en de bewegingen zo maken als je bij een conventionele ingreep doet, maar met een hogere precisie.' Leren werken met de Eye-Robot is als rijden met een nieuwe auto: technisch gezien kan je met de auto rijden, maar het is toch altijd even wennen. Vandaar doen chirurgen eerst ervaring op in een gesimuleerde operatie.

© Jonas Smits

Deze intuïtieve manier van werken heet comanipulatie. Samen met de John Hopkins University (Baltimore, VS) is de KU Leuven de enige die in het veld van oogchirurgie deze werkwijze hanteert. De meeste robotgeassisteerde armen werken met een joystick waarbij de chirurg het chirurgisch instrument niet-rechtstreeks vasthoudt. De Eye-Robot geeft een meer directe verhouding: de robot en de chirurg houden samen het instrument vast.

Wachten op de inzet van Eye-Robot

Tot op heden wordt de techniek enkel nog in de context van klinisch onderzoek gebruikt. Vooral nog is er vooral getest op dieren. Er is één proef geweest op mensen, waarbij vier patiënten succesvol werden behandeld. De resultaten bieden hoop op een betere toekomst voor oogchirurgie.

Wanneer de arm grootschalig ingezet mag worden, is lastig te zeggen. Smits probeert nieuwe behandelingen mogelijk te maken. 'Zowel de ontwerper als de chirurg zijn ook maar onderdelen van de beslissingsboom.' Afhankelijk van welke exacte toepassing de technologie zal krijgen, kan het wel tien jaar duren alvorens zo'n nieuwe behandeling alle ethische commissies en lange ter-

'Alle verwezenlijkingen rond de toepassingen van deze technologie zijn een teaminspanning geweest'

[Jonas Smits, ontwerper Eye-Robot](#)

mijn onderzoeken heeft overleefd. Pas dan kan het als conventionele behandeling ingezet worden.

James Dyson Award

Voor zijn ontwerp heeft Smits vorige maand de ontwerpprijs James Dyson Award gewonnen. Deze prijs bevat, behalve prestige, ook een geldbedrag van 2200 euro. De award is vernoemd naar de uitvinder van de zakloze stofzuiger, en wordt door 22 landen uitgereikt. Smits zelf blijft bescheiden: 'Innovatie en een *onemanshow* gaan in deze tijd niet samen. Je bouwt altijd verder op voorgaand werk. Alle verwezenlijkingen rond de toepassingen van deze technologie zijn een teaminspanning geweest.'☺

♡

10/09/2019

KU Leuven en Staatsveiligheid beducht om Chinese spionage

Staatsveiligheid maakt zich steeds grotere zorgen om spionage door Chinese studenten en academici in ons land. De KU Leuven bereidt haar verdediging alvast voor.

door [Daan Delespaul](#)

Het is een steeds belangrijker segment van de studentenpopulatie in België: Chinese studenten, die voor vaak technische opleidingen naar Vlaamse universiteiten trekken. Dat hoeft niet problematisch te zijn, ware het niet dat steeds meer verhalen van spionage, intellectuele diefstal en politieke inmenging in de academische wereld de gemoederen bedaren.

Ook de KU Leuven is zich bewust van het nieuwe rode gevaar, en maakt steeds meer werk van een verdedigingslinie in een voor hen noodzakelijk samenwerking. Zij worden daarin bijgestaan door de Dienst Staatsveiligheid, die een weerbaarheids campagne voor universiteiten opstelde. Hoognodig, zo blijkt, want ook in België blijkt China actief op zoek naar industriële en militaire kennis.

Code rood

Aanleiding voor die campagne was een voorval op de VUB vorig jaar. Daar werd de plaatselijke directeur van het Confucius Instituut een inreisverbod opgelegd na klachten van verregaande spionage. Niet veel later kon het Brusselse Confucius Instituut zelf de deuren sluiten.

Spionage aan universiteiten via de diverse Confucius Instituten is breed gedocumenteerd. Officieel dienen de instellingen ertoe culturele ervaringen tussen Oost en West uit te wisselen, vergelijkbaar met de Goethe-instituten in Duitsland. In praktijk wordt echter vaker meer dan taal en cultuur uitgewisseld: technologie, patenten en knowhow. Ook censuur is courant.

Vorig jaar bestempelde de FOD Justitie universitaire samenwerking met China als een van de drie grootste staatsbedreigingen

Leuven heeft haar eigen Confuciusinstituut op Campus Groep T. Het instituut zelf is een erfenis van de integratie met de vroegere hogeschool in 2013, en is niet in de KU Leuven geïntegreerd, maar in een afzonderlijke vzw: Group T Academy. KU Leuven zelf heeft steeds gepoogd een zekere afstand met de instelling te bewaren.

Het instituut zelf afficheert op haar site wel de naam 'University of Leuven', verder lijkt de band

niet te gaan. Wanneer *Veto* in 2018 onderzoek voert naar het instituut lijkt nauwelijks iemand op de campus weet te hebben van wat het instituut exact doet. Wat wel geweten is, is dat de huidige samenwerking maar loopt tot eind 2021. Ingewijden achten de kans op een verlenging evenwel klein. De universiteit zit bovendien verveeld met de associatie.

Academisch en financieel gezien zijn contacten met China essentieel, alleen is een link met de politiek nooit veraf. Daarnaast bestaan reële risico's in de samenwerking voor staatsveiligheid, in het bijzonder wanneer Belgische kennis naar het Chinese leger doorsijpelt. Vorig jaar bestempelde de FOD Justitie om die reden universitaire samenwerking met China nog als een van de drie grootste staatsbedreigingen, naast het salafisme en rechts-extremisme.

'Matig tot hoog' veiligheidsrisico

Recent werd die dreiging nog gevisualiseerd door onderzoekers van de Koninklijke Militaire School. Zij onderzochten 321 samenwerkingsovereenkomsten tussen Belgische en Chinese universiteiten; 31% daarvan bleken een 'matig tot hoog' veiligheidsrisico te bevatten. 'Dat is dan het geval omdat de Chinese partneruniversiteit wordt aanzien als risicovol', verklaart Cind Du Bois, die het onderzoek leidde.

Een voorbeeld daarvan is de National University of Defense Technology uit Changsa, een universiteit die rechtstreeks onder het gezag staat van het Chinese Volksbevrijdingsleger. De KU Leuven zelf heeft twee personeelsleden die alumni zijn aan die universiteit: een specialist in radarsignaalverwerking en een gastprofessor die onderzoek voert naar UAV-netwerken en drones. *De Morgen* vlooida daarnaast uit dat de KU Leuven tot zeker drie samenwerkingen heeft lopen met universiteiten die verbonden zijn aan het Volksleger.

Ook doctorandi in die domeinen vormen een concreet gevaar. Du Bois kon achterhalen dat in België 1005 Chinese doctorandi en 38 onderzoekers aanwezig zijn. 'Velen van hen komen ook van instellingen waar er naar veiligheid toe vragen kunnen heersen.' Drie vierde van die onderzoekers bevindt zich in het risicovollere domein van de wetenschappen, 45% is ingenieur.

Dubbele screening

In Leuven wordt door die tendensen steeds meer behoedzaam naar de samenwerking met China gekeken. Georges Gielen, departementsvoorzitter bij Departement Elektrotechniek (ESAT), bevestigt dat binnen KU Leuven bijzondere veiligheidschecks gelden. ESAT voert onderzoek naar toepassingen van elektrotechniek – zaken als cryptografie, antennes, elektronica en sensoren. Gevoelige sectoren die enerzijds uitzonderlijk vatbaar kunnen zijn voor spionage, maar anderzijds, ook om economische redenen, veel Chinese onderzoekers en studenten aantrekken.

'China heeft een redelijk unieke positie. Het is belangrijk dat we daar wel wat grondiger over nadenken'

[Roel Leus](#), voorzitter van het adviescomité voor de Chinese regio binnen KU Leuven

'Wanneer er een doctoraatsapplicatie aankomt, is er een dubbele screening. Voor sommige onderwerpen is het zelfs mogelijk dat wij kandidaten uit bepaalde landen nooit accepteren.' Dat is het geval voor landen die op de zwarte lijst van de Verenigde Staten staan, denk aan Irak, Iran of Noord-Korea. 'China zit daar strikt genomen niet bij, maar ook daar zijn er bepaalde topics waar men best geen Chinese doctoraatsstudenten aanstelt. Daar is dan wel geen strikt verbod.'

© Cath Hermans

ook voor legale kennisdrain. 'Als mensen hier opgeleid zijn, kan men perfect die kennis elders gebruiken', zegt Gielen. 'We zijn dus ook proactief over wie op welk project kan staan, omdat – stel dat het bijvoorbeeld een Chinees is – hij nog altijd terug kan keren naar zijn thuisland en de kennis die hij hier verworven heeft daar kan gebruiken.'

'China policy'

Verder dan proactieve screening werkt de KU Leuven, in navolging van nationale en Europese instellingen, aan haar eigen 'China policy'. Roel Leus, voorzitter van het adviescomité voor de Chinese Regio binnen KU Leuven, nuanceert wel: 'Een China policy klinkt wel heel gewichtig. Ik denk dat de huidige manier van werken bij de KU Leuven en haar partners met al haar checks al wel goed werkt. Anderzijds is China wel een heel belangrijke speler met een redelijk unieke positie. Het is belangrijk dat we daar wel wat grondiger over nadenken.'

'Voor sommige onderwerpen is het mogelijk dat wij kandidaten uit bepaalde landen nooit accepteren'

[Georges Gielen](#), departementshoofd ESAT

De eerste initiatieven van een dergelijk beleidsplan kunnen dan de vorm aannemen van een informatie campagne en mogelijk ook een beleidsnota bij professoren en mogelijke promotoren. Via concrete richtlijnen zou 'naïviteit' binnen samenwerkingen vermeden moeten worden. 'Ik denk nu wel dat onderzoekers binnen echt delicate materies zich persoonlijk al zeer bewust zijn van de gevaren binnen hun onderzoeksgebied', aldus Leus.☺

© Cath Hermans

NAVRAAG

© Miette

'Mensen kunnen niet beter, maar wel gelukkiger worden'

Anne Gruwez, zelfverklaard optimist en excentriekeling, zette als hoofdrolspeelster van de docu *Ni juge, ni soumise* de juridische wereld op zijn kop.

door [Emiel Roothoof](#)t

'Chaos', roept ze vanuit de keuken. Daarna: 'Wanorde.' Even later: 'Dat is het leven.' Nog wat later: 'Dat zijn de peilers van de democratie.'

Terwijl schrijver en fotograaf geduldig in twee brocante stoelen wachten, maakt Anne Gruwez thee. Als dat voor de meesten onder ons een routineuze handeling is, is het dat voor Anne allesbehalve. Met een zorgvuldige toewijding gaat ze door alle stappen van het proces. Na een paar keer heen en weer marcheren tussen woonkamer en keuken, zet ze de theepot met bijhorend servies op tafel – 'die heb ik van een oude boot meegenomen'. In spanning wacht ze af tot het goedje lau genoeg is voor haar gasten om te consumeren. Het verdicht? 'Heel lekkere thee.' 'Woaaah, maar dat doet mij plezier!'

'Een vrouw is dikwijls bij een man om geld te incasseren'

Om maar te zeggen: ten huize Anne Gruwez krijgt elke banale handeling een andere lading. Ze is levensbevestigend, ongezoeten, vertederend optimistisch en onverschrokken zichzelf. Heerlijke misverstanden, van schurft tot katten die op onze zak aan het plassen zouden zijn, zijn helaas uitsluitend te beleven, niet te beschrijven. Maar tussen de grap en de rol slaagden we er toch nog in het te hebben over justitie, vrouwen, bekendheid, filosofie en nog veel meer dat wij zelf niet zo goed begrepen.

Wat houdt het werk van een onderzoeksrechter precies in?

Anne Gruwez: 'Ik moet een beetje jongleren met verschillende situaties. Ik moet advocaten ontvangen om met hen te discussiëren over hun cliënten, ik discussieer met de politie, ik verhoor

de cliënten die opgepakt worden, eventueel de huiszoekingen of contact met de expertises, bijvoorbeeld om DNA of vingerafdrukken te vinden. *Bref*, het mag niet samengevat worden met: iemand die de mensen verhoort en beslist over hun vrijheid. Zo simpel is het niet.'

Wanneer ze komt tot de observatie dat '85% van de opgepakte mannen zijn', vat ze een discours aan over 'de strafrechtelijke ongelijkheid tussen man en vrouw': 'Je moet beseffen dat er in het Brusselse een honderdtal vrouwelijke gevangenen zijn, in vergelijking met 800 mannen. Er is een enorm verschil tussen de man en de vrouw als delinquent. (*denkt na*) Als wij, de vrouwen, totale gelijkheid willen, moeten wij een beetje meer mee aan het delict doen.'

'Het gercht is machist: een vrouw wordt niet bekwaam geacht kwade feiten te plegen'

'Als van een oude dame een ketting van de hals genomen wordt, is er 90% kans dat de dader een man is. Je moet daar ook de kracht voor hebben. Maar: misschien is een vrouw vooral bij een man om geld te incasseren. Dus de vrouw zal dikwijls van het geld profiteren waarvoor de man heeft gestolen of gewerkt, door bijvoorbeeld drugsmokkel.'

Er heerst dus een groot onevenwicht tussen mannen en vrouwen in de strafrechtelijke justitie?

'Stel: ik zet een man achter de tralies, maar ik heb vermoedens dat een vrouw het geld beheert. Ik zet haar vervolgens ook achter de tralies. Binnen de vijf dagen is zij bevrijd.'

Hoezo?

'Ik weet het niet. Het is een kwestie van mentaliteit. Als goede feminist – wat ik niet ben – zou je ook de vrouw in staat moeten achten om kwade feiten te plegen. Mensen aanvaarden weinig dat de vrouw, die ook moeder en dochter is, de kracht heeft om daaraan deel te nemen. Tenzij ze haar eigen kind vermoordt; dan is het een schandaal. Met andere woorden, er is nog een enorme ongelijkheid onder mannen en vrouwen op het vlak van strafrecht.'

'De magistratuur is zo'n stijve wereld'

(*onderbreekt*) 'Maar heb jij dat niet opgemerkt? Je moet maar kijken in de gevangenissen hoeveel mannen daar vergeleken met vrouwen zitten. Zo'n groot verschil, dat is onmogelijk te wijten aan het feit dat mannen meer misdaden plegen.'

© Miette

'Ik hoor nu al die dertig jaar dat ik in het onderzoek ben: "Ah, maar zij heeft dat gedaan uit liefde voor haar man. Dus zij is niet verantwoordelijk of hij heeft haar geforceerd." Mensen zeggen ook vaak: "Een vrouw kan dat toch niet doen?" Het gerecht is macho op dat vlak. Ofwel heeft zij het uit liefde gedaan, ofwel is zij niet bekwaam om het te doen.'

Merkt u ook een vorm van machisme binnen de magistratuur? Mag een vrouw minder zeggen dan een man?

'Nee. Dat een vrouw minder mag zeggen dan een man? Neen, wat bedoel jij daarmee?'

'Ni juge, ni soumise'

De Brusselse onderzoeksrechter is in 2018 plotseling het publieke blikveld in gekatapulteerd, toen de documentaire *Ni juge, ni soumise* furore maakte binnen de filmwereld en op kritiek botste binnen de magistratuur. Vooral haar directe en politiek incorrecte manier van verhoren, bleek voor sommige collega's moeilijk door te slikken.

© Miette

'Het volk moet kunnen zeggen: "Dat is onze justitie en niet dé justitie."'

In Frankrijk won de film een César voor beste documentaire, maar in Brussel zat er iemand met gebalde vuisten. Luc Hennart, destijds voorzitter van de Brusselse rechtbanken, verbood Gruwez nog interviews te geven of filmprijzen in ontvangst te nemen. Gruwez was 'een aapje op een draaimolen', aldus Hennart.

Wat was er zo aanstootgevend voor Luc Hennart om zulke kritiek op de film te hebben?

'Je moet het hem vragen, ik weet het niet. Hij was volledig geïsoleerd. Waarom heeft hij dat gedaan? Ik moet zeggen: ik heb het hem nooit gevraagd. Ik heb daar geen zin in. Daarna is zijn mandaat ook niet verdergezet. Die ene kritiek betekende ook niet dat alle mannelijke rechters hetzelfde denken hè!'

Heeft u daarnaast nog kritiek gekregen?

'Een beetje overall, zelfs van vrouwen. Het bleef wel beperkt tot de magistratuur.'

'De magistratuur is dan ook zo'n stijve wereld dat het onaanvaardbaar is als je de *face caché* zou tonen. Velen vinden hun werk ook strontvervelend. Maar er is niets te verstoppen; het is een job zoals een andere. Een rechter heeft op de eerste plaats een enorm belang voor de mensen, maar sommigen hebben de indruk dat het om macht gaat. Het is de derde macht en daarom zetten zij macht in hun werk.'

'Doe niet waar je van houdt, maar hou van wat je doet'

(keert zich naar de vragensteller) 'U kent als filosoof zeker: *le roi est nu*. Nu, in de magistratuur mag je niet tonen dat de koning naakt is. En dat heeft de film wel een beetje gedaan.'

Is justitie niet transparant genoeg?

'Inderdaad. Ik pleit voor de openbaarheid van justitie. Ik wil justitie in het licht brengen zodat de mensen het zich opnieuw kunnen toe-eigenen en zeggen: "Dat is onze justitie en niet de justitie." Het volk heeft nu geen zicht op justitie. De rechter staat heel ver van het volk.'

Mag er wat meer luchtigheid en humor in de rechtswereld? Moet die zichzelf niet altijd zo serieus nemen?

'Jazeker. Nu krijg je met de ouderdom misschien wel meer humor en wijsheid. Dat is net zoals bij die oude professoren van jullie: die hebben al zoveel stomiteiten gehoord. Maar veel magistraten doen inderdaad hun job als een functionaris, zonder ideeën.'

Een geboren rechter?

Kan je als rechter je persoonlijkheid in je job steken?

'Ik denk dat dat in elke job kan. Het is maar de vraag of je dat wil. Enkelen vinden hun job misschien saai, maar als je job een humaan aspect heeft, moet je iets van jezelf geven. Een mens zal niet reageren op een machine hè!'

'Veel magistraten doen hun job als een functionaris, zonder ideeën'

'De jongeren van nu krijgen vaak te horen: "Doe waar je van houdt." Ik zeg: "Hou van wat je doet. Wat je ook doet, hou ervan." Er zit steeds iets interessants in wat je doet.'

'Ik heb zelf ook niet gekozen om onderzoeksrechter te worden. Op een vrijdag – ik was toen nog beslagrechter – werd ik opgebeld. "Maandag ga jij naar het onderzoek", klonk het. Ik moest mij toen echt concentreren om gewoon nog maar de Wet op de Voorlopige Hechtenis te lezen. Ik kon dat niet. Dat waren nachtmerries toen. Ik kende er niks van en ik begreep het niet.'

U heeft toch zelf gekozen om rechten te gaan studeren? Ging u dan niet doen waar u van hield?

'Nee, mijn ouders hebben dat gekozen. Mijn ouders zeiden: "Jij zal rechten studeren." Waarop ik: "Ja, waarom niet?" "*Le droit mène à tout*", hoorde je toen. En dat wou ik: overall gaan.'

'Als rechter moet je naar buiten gaan en zien hoe het leven werkt'

Heeft de bekendheid een positief of negatief effect op uw werk?

'Positief. Zeker als ik mensen als jullie ontmoet. Natuurlijk vind ik dat leuk. Het is een kans voor mij. Als een cliënt mij herkent van op televisie, schept dat ook direct een band. Het gesprek komt sneller op gang en de cliënt heeft minder schrik.'

Anne Gruwez heeft het soms ook wel gehad met de stapels dossiers die haar bureau overspoelen. In haar vrije tijd is ze vrijwilliger bij een organisatie voor daklozen en heeft ze een vzw opgericht om delinquenten te helpen.

'Als je rechter bent, mag je niet thuis blijven. Je moet naar buiten gaan en zien hoe het leven marcheert. Je moet met de mensen praten om te beseffen wat hun problemen zijn. Je moet kunnen zien – en liefst snel – wat het échte probleem is. Er zijn magistraten die daarin hun job doen.'

Hoe moeilijk was het om uw werk te doen met een filmploeg in uw kielzog?

'Ik had al eerder samengewerkt met de regisseurs, dus er was al sprake van een band van vertrouwen. Ik was er zo aan gewoon geraakt, dat ik ze compleet vergat. Ze zijn ook bij mij gekomen, omdat ik over de capaciteit beschik dat te vergeten.'

'En als de vraag is: bent u dezelfde persoon in het leven als in de film? Dan is het antwoord: ja.'

Goed en kwaad

Er is afgelopen maand bij uitgeverij Racine een boek van u verschenen met de titel *Tais-toi! In de epiloog vat u het boek samen met een citaat van filosoof en notoir pessimist Emil Cioran. Daarna schrijft u: 'Bon je n'aime pas spécialement Émile Cioran, faisant moi-même partie de la Ligue des optimistes.' Waarom zo optimistisch?*

'Er is steeds ergens een licht. Voilà, dat is alles. En je moet het maar vinden. Er is altijd wel ergens een glimlach op het gezicht te vinden.'

Probeert u bij criminelen ook het goede te vinden?

'*Bien sûr*. Steeds.'

'Als je iemand met respect behandelt, nooit misprijst, dan zal die jou ook respecteren. Wat iemand ook gedaan heeft, zeg hem recht in de ogen: "Ik zet u achter de tralies, omdat ik geloof in u." Zeggen "je bent een krapuul" doe je maar beter nooit.'

'Als je iemand met respect behandelt, nooit misprijst, dan zal die jou ook respecteren'

Mensen kunnen beter worden?

'Waarom beter? Slimmer. Of een andere weg kiezen dan het delict. Iets anders kiezen om gelukkig te zijn. Dat is alles. Ik denk niet dat de mensen beter kunnen worden, maar ik denk dat de mensen gelukkiger kunnen worden. Dat is wat belangrijk is.'

© Miette

Ontdek jezelf.
Je ontmoet toch niemand anders.

Nog niet genoeg gelachen?
Bezoek KU Leugen!

KUL schakelt strandredders in om code rood te handhaven

Camille is niet te spreken over de beperking tot 1 knuffelcontact

KU Leuven start nieuwe promotiecampagne

Goed nieuws! Niet iedereen lijdt mentaal onder de pandemie. Nico getuigt:

Omdat jij je oma niet meer mag zien: Hier is de mijne

Maria is niet kwaad dat ze geen familie meer mag zien

Man die studeerde aan de Universiteit van het leven roept op tot gezond verstand

WORDT EENS WAKKER ALLEMAAL! De regering heeft dit virus verzonnen om ons allemaal in hun macht te krijgen! NIEMAND heeft aan mij gevraagd of ik wel een masker WIL dragen! Als Trump hier aan de macht was had het wel anders geweest! En dan hadden ze zwarte piet ook niet verboden! WAT MET MIJN VRIJE WIL? WORDT EENS WAKKER MENSEN!

Unlike · Share

You, Mark Zuckerberg and 728 others like this.

Aan iedereen die zegt dat horoscopen niet wetenschappelijk zijn: hier is de horoscoop die je kan verifiëren! KU Leugen presenteert: de horoscoop van twee weken geleden.

Ram 21/03 – 20/04

In een economisch uitdagende tijd zal je met creatieve oplossingen komen. Je zal niet meer op restaurant gaan en stopt met tinderdates op café.

Weegschaal 24/09 – 23/10

Leg het bij met je ex met dat grote kot, en zoek je een goedkope tv uit. Je zal in de nabije toekomst veel meer moeten binnen zitten, maar dan heb je tenminste plaats.

Stier 21/04 – 20/05

Goed nieuws! Je zal niet beroofd worden tijdens een nachtwandeling. Tenzij misschien door kwade mensen in een blauw uniform.

Schorpioen 24/10 – 22/11

Voel je je eenzaam? Geen zorgen, de sterren zullen voor je zorgen. Je zal een hoop mails ontvangen van een zeker L. Sels.

Tweeling 21/05 – 21/06

Voor jou is dit moment echt ideaal om eens je kleerkast onder handen te nemen. Heb je nieuwe broeken nodig? Stel die aankoop dat niet langer uit!

Boogschutter 23/11 – 21/12

Ben je alle vreemde documentaires op Netflix beu? Geen probleem; de raarste complottheorieën vind je gratis en voor niets op facebook.

Kreeft 22/06 – 22/07

Iemand in je omgeving zal ziek worden en jaagt je de stuipen op het lijf. Hoe loopt het af? Al sowieso met een positief einde!

Steenbok 22/12 – 20/01

Je gaat niet met je lief op reis naar de Ardennen, maar geen nood. Om triestig naar wat bomen te staren kan je ook gewoon naar het Leuvens Stadspark.

Leeuw 23/07 – 23/08

Je voelt je triest dat je maar één echte vriend hebt om te knuffelen. Geen zorgen, in de nabije toekomst is iedereen even eenzaam. PS: knuffel gewoon niet, mensen zijn vies.

Waterman 21/1 – 19/02

Budget tip! Als je mensen echt wilt doen schrikken op Halloween hoef je dit jaar geen outfit te kopen. Als je de mensen echt wilt doen gillen, zet je je masker gewoon af.

Maagd 24/08 – 23/09

Eindelijk! Dat leuke concert waar je naar uitkijkt komt er bijna aan! Stop maar met dromen, je idool zal niet voor je vallen. Verkoop nu je kaartjes voor het concert, *thank me later*.

Vissen 20/02 – 20/03

Ga eens op bezoek bij de papa en de mama voor het te laat is.

Veggie Bag

Every week a surprise package filled with local fruits and vegetables from De Wikke

The Veggie Bag is a biological, local and social option for a fair price. Enjoy seasonal produce from our local backyard.

The Veggie Bag packages:

Veggie package - €6 Kot package - €12

Mix package - €6 Fruit package - €6

Order yours online at
groentetas.be

and pick it up at one of our
Corona safe collection points